

Quadragesimale Ambrosianvm Dvplex, In Dvos Tomos Divisum

In Hoc Opere Per Singvlos Qvadragesimæ dies habetur bina Concio cum Morali, iuxta Euangelia, quæ in Ecclesia Mediolanensi leguntur. Cvm Indicibvs, Sacræ Scriptvræ, Et Rervm notabilium, cum Summa Concionum & Thematum Euangeliorum. Accomodantvr Hæe Conciones Ad Vsvm Romanum pro Quadragesima & ...

Tomvs Primvs, Continens Conciones A Dominica Prima, Qvæ Dicitvr In Capite, vsque ad quartam exclusiuè, quæ dicitur de Caeco

Bellintani, Mattia

Coloniae Agrippinae, 1626

Erat quidam languens Lazarus à Bethania, &c. Ioh. 11. 1.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55873)

Tollite lapidem: duritiem, atque obstinationem submouere, & erit vobis salus. Quantam gratiam Christo habere debemus, qui nobis verba protulit admonētia, vt refurgamus? Audite, audite, & intelligite, ne decipiāmini per linguę blandimenta, per carnis suasiones, per dæmonis suggestiones, per ea, quę mundi sunt, siue occulta sint, siue aperta surreptiones. Pudor est enim, clamorem non audiuisse, sed vocem tenuem, sed dispendium maius. Ait enim Sapientia: *Viro, qui corripientem dura ceruice contemnit, repentinus ei superueniet interitus, & eum sanitas non sequetur.* Clara sunt verba, ea mente percipite. Repente interibit, qui se saluantem reicit, qui folia lignorum paradisi, quę sunt ad sanitatem gentium, proicit a se. Et propterea eum sanitas non sequetur. Vultis ergo vitam ac sanitatem? suscipite infinitum verbum, quod sanat omnia, & ducit ad vitam sempiternam. Quam nobis concedat. Amen.

DOMINICA DE LAZARO.

CONCIO PRIMA.

Erat quidam languens Lazarus à Bethania. *Ioan. 11. 1.*

ARGUMENTVM.

Consideratur miraculum Lazari suscitari, quoad se & quoad nos. Gloria Dei inde sequitur. Sustinendus Deus, vt eius consolationem sentire mereamur. Quomodo infirmitas & mors nostra sit ad gloriam Dei.

MERVS ille discipulorū Christi, quem expresserunt dicentes. *Domine, nunc querebant te Iudæi lapidare, & iterum vadis illuc?* docet, sic

aliis prospiciendum, vt nobis tamen à malis caueamus. Iuxta quod & Apostolus e-leemosynam suadens ait: *Non vt aliis sit remissio, vobis autem tribulatio.* Docet nihilominus magis in vniuersali, vt dum bonum aliquod intendimus, soletur moliamur, ne inde aliquod malum forte maius prodeat. Mortuo Lazaro dicit Dominus discipulis suis: *Emus in Iudæam iterum:* non expressit itineris huius causa. Obicitur ipsi periculum, quod prius vix lapides euitauerit Iudæorū. Reuelat exinde causam, cur in Iudæam ire disponat: *Lazarus amicus noster dormit, sed vado, vt à somno excitem eum.* Huic causa detrahunt ipsi tantquam non æquali, instanti periculo. *Si dormis (inquiūt) saluus eris.* At cognita morte Lazari, & Domini voluntate, qui dixit *eius manifeste. Lazarus mortuus est, sed eamus ad eum,* vltra contradicere non sunt ausi: quin *Thomas* magis audacter dixit ad discipulos *Eamus & nos, & moriamur cum eo.* Ergo dum possunt discipuli, declinant à malo. Dominus quoque obiecto sibi lapidum periculo respondit. *Nōnè duodecim sunt horæ diei?* ostendit sic quidem benefaciendum, vt non nobis ipsis incommoda comparemus: norat enim quod Iudæi mutant malum suum propositum, non essent illum præterea lapidaturi. Sic sibi cauit Thamar, quæ sibi prospectura, dum nõ traditur fratri defuncti mariti sui, vt lex iubebat: præcauit, ne id sibi mortis periculum crearet, dum mercedem concubitus requisit, & promissæ mercedis arrabonem. Hoc est speciale documentum quod ab historia trahimus præsentis lectionis Euangelicæ. Igitur attendite.

Duo ergo continet præsens lectio. Alterum, est beneficium & auxilium, quod Christus præbuit indigentibus. Alterum est cautela, qua prouidit, ne inde malum, aut sibi aut suis proficisceretur. *Boni collatio, Mali cautio.*

Postulat ordo, vt à bono exordiamur. Lazarus amicus Domini infirmatur, moritur, sepelitur, iam færet quatuordecim dies. Indè forores valide cōtristantur. Dominus vero hæc omnia tollens incommoda, & fratrem viuificat, & forores lætificat. Vndè & bona maiora

2. Cor. 8. 13

Gen. 38. 16

Diuisio.

maiora procedunt. Nam multi ex Iudæis, qui venerant ad Mariam & Martham, & viderant, quæ fecit Iesus, crediderunt in eum. Tandem verò finis subsecutus est, qui in hoc opere intendebatur à Deo. De quo ait Dominus: *Infirmas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam.* Gloria enim magna Dominum subsecuta est. Primum, quia absens discipulis mortem Lazari reuelavit. *Et gaudeo* (inquit) *propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi.* Secundò, quia declaratus, & creditus est, esse vita, ut omnes credentes in eum, vitam habeant; eò quod sic Christus Filius Dei viui, qui in hunc mundum venit. Tertiò, ostendit amorem eximiũ in homines, fremens spiritu, turbans seipsum, & lacrymans super mortuum. Vnde dicunt Iudæi. *Eccè quomodo amabat eum.* Quartò, se à Deo in omnibus exaudiri patefaciẽs, dum dicit. *Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me.* Ego autem sciebam quia semper me audis: sed propter populũ, qui circumstant dixerunt, ut credant, quia tu me misisti. Suscitans tandem iam fortentem quadriuanũ: De qua suscitacione dixerat Marthæ: *Nonne dixisti tibi, quoniam si credideris, videbis gloriam Dei?* Et hæc sistemus in superficie literæ. Nam hinc ad gloriam Dei transitus est, qui mundum totum suscitauit, & terram vniuersam replevit gloria sua.

De hac gloria fultus dicturi, nunc secundũ caput prosequamur; nempe, quòd ex hoc opere Christi nullum malum profectum est. Primum enim non venit Ierosolymam, vbi illum voluerunt lapidare, sed venit Bethaniam ad amicos suos, vbi consueuerat hospitari. Secundò in operatione illa, qua venit ad Lazarũ, ipsumque suscitauit, nulli præbuit malũ occasionem. Nã erga discipulos leniter se habuit, ut paulatim erigeret eorũ animos, etiam ad sequendũ illum in mortem. Turbas sic gestis sermonibusque demulsit, ut ei deinde potius remanerent, quam contra eum malum aliquod molirentur. Tertiò, quamuis id eò magis sint inimici eius incitati ad perdendum eum, ipse tamen inde illæsus recessit. Abijt enim in regionem iuxta desertum in ciuitatem, quæ dicitur Ephrem, & ibi mor-

Ioan. 11. 54

rabatur cum discipulis suis. Quod si quartò venit ad diem festum Paschæ, in quo dederant Principes & Pharisæi mandatum, quòd si quis cognouerit vbi sit, indicet, ut apprehendant eum; non fecerunt tamen in eum, quæcunque voluerunt, sed quæ consilium Dei & manus decreuerunt fieri; & eò tempore, & loco ablatus est, quando, & vbi ipse voluit; & libens tradidit animam suam dilectam in manus inimicorum suorum, ad eò ut diceret: *Mus cibum est, ut faciam voluntatem eius, qui misit me, ut perficiam opus eius.* Patris autem voluntas fuit, ut biberet calicem, quem dedit illi Pater ipse; & opus illud fuit, quòd in cruce consummatum est. De cuius fructu dixerat ipse: *si granum frumenti mortuum fuerit, multum fructum afferit.* Vnde & ipse glorificatus est. Vnde ad conuersionem gentilium dixit: *Venit hora, ut clarificetur Filius hominis.* Et in atenam suæ passionis descendens rogauit Patrem: *Pater, venit hora, clarifica Filium tuum.* Et hæc est vna causa, quomobrem triumphans aggressus est prælium contra Satanam & peccatum, in ingressu Ierusalem, sedens super asinam & filium subiugalis; nempe ut non ad passionem aut ad mortem procederet, sed ad pugnam, ex qua certò gloriosam victoriam esset relaturus.

Et quid putatis, quòd tot orationes suæ sunt in Psalmis, quibus à se mala & tribulationes deprecatur? cuiusmodi sunt istæ. *De ventre matris mee Deus meus estis, ne discesseris à me. Quoniam tribulatio proxima est, quoniam non est qui adiuuet. Tu autem Domine, ne elongaueris auxilium tuum à me, ad defensionem meam confice. Erue à fratre meo, Deus, animam meam, & de manu canu vnicam meam. Salua me ex ore Leonis, & à cornibus unicornium humilitatem meam.* Ita alibi. *Saluum me fac, Deus; quoniam intrauerunt aquæ, & que ad animam meam infixus sum in limo profundis. & non est substantia eripe me de luto, ut non infingar. libera me ab iis qui oderunt me, & de profundis aquarum; & reliqua huiusmodi multa. Quid (inquam) putatis? præcauit sibi; præmisit deprecationes certò exaudien-*

audiendas à Patre, vt nō dubitaret se morti tradere, à qua certissimè sciebat, se à Patre cū gloria eripiendū. Idēd precibus ista subdit: *Temeat eum omne semen israel. quoniam non spreuit, neq; despexit deprecationē Pauperis Nec auertit faciem suam à me. Et cū lamarem ad eū, exaudivit me.* Idem: *Ego sum pauper & dolēs. Salus tua, Deus, suscepit me.* Sic & per Isaiam: *Dominus Deus auxiliator meus, & idēd nō sum confusus. Idēd posui faciem meā, vt petram durissimā, & scio quoniā non confundat. Ecce Dominus Deus auxiliator meus, quis est qui condemnet me?* En quomodō securus palestrā ingreditur tanta suā passionis? Vadit itaque ad saluandas gentes, neque tamen despicit semetipsum, sed sui curam agit; vt de torrente in via bibens, caput exaltet, & eleuetur magnificentia sua super cōcos.

5 Hęc autem, vt ad nos transferenda, quin & translata sciamus, post suę passionis prolixam mentionem subiungit: *Videant pauperes, & laudent. Quare Deum, & viuet anima vestra. Quoniam exaudivit pauperes Dominus, & vinctos non despexit.* Videant igitur quę fecit filio suo, eripiens inopem de manu fortiorum eius: & intelligunt quoniam Deus non derelinquit sperantes in se; & pauperes suos exaudit; pauperes (inquam) suos, qui sunt pauperes spiritu, qui non confidunt in viribus suis, neque in diuitiis suis gloriantur, in illū proieciti ex vtero matris suę; qui ab ortu suo in solo ipso Creatore sunt confisi, & idēd nō confusi. Ergō qui se dant discrimini, & propter verba labiorū Domini custodiunt vias duras, non impingent, sed perficiet Dominus gressus eorū, vt eorū non moueātur vestigia, neque peribunt de via iusta. Hoc est quod ait Salomon: *Domus iusti plurima fortitudo, & in fructibus impij conturbatio.* Hoc igitur duntaxat nobis meditandum, vt iustitiam seruemus, Deo dimittentes curam nostram, quoniam ipsi cura est de omnibus, sed in primis de filiis, quos enutrit & exultat. *Sicut enim Pater vester, (inquit) qui dicit opus sit vobis.* Si ergō occasio occurrerit, dicamus cum Thoma: *Eamus & nos, & moriamur cum eo.* Proprius enim hic est modus præcauendi à

Tom. 11. Bellintani.

malis, dum bona prætendimus, cum Domino ambulare viam iustificationum suarum, & exerceri in mirabilibus suis.

Si quid autem mali acciderit in via, nam via hęc arcta est, vbi leo infidiatur, & Amalec armatus obstitit: duo sunt nobis præstanda. Quorū alterum nos docuit Iacob: Alterum Isaac. Occurrente ipsi Iacob, dum exiret de Mesopotomia vt iret ad domum patris sui, Esau cum quadringentis viris, mansuetudine vsus est Iacob atque humilitate, imō & muneribus, vt iratum contra se fratrem placeret: Etenim vt ait Salomon: *Responsio mollis frangit iram: sermo durus suscitatur furor: Si fieri potest quod in nobis est, iubet Apostolus, cū omnibus hominibus pacem habentes.* Sic Dominus, sic Apostoli, sic omnes serui Domini. Vide quā molliter se habet Dominus, cedit persequentibus; & abiit trans Iordanē, in eum locum, vbi erat Ioānes baptizans. Audiēs: *Eccē quē amas infirmatur.* Et sciens de lōgē, quōd mortuus esset amicus eius, iterū in Iudęam vadit. Et vide modestiam eius: Non iactat se mortuū suscitaturū, sed ait: *Lazarus amicus noster dormit, sed vado vt à somno excitem eum.* At quando apertē dicit: *Lazarus mortuus est.* Nō addit: sed vado vt resuscitem illum: *Sed camus (inquit) ad eum.* Ita cum Martha loquens non ait: *Ego veni, vt per me vitam habeat.* Sed ait: *Resurget frater tuus.* Et replicanti ait quidem: *Ego sum resurrectio & vita.* Sed quasi moderans dictum suum, vitæ consecutionem tribuit fidei nostrę. *Qui credit in me (inquit) etiamsi mortuus fuerit, viuet.* Veritatē quidem manifestare illū oportuit, qua saluos nos fecit: Sed sic sale condit verba sua, vt nulla vsquam appareat sermonis iactantia. Iterū iubente eo, vt monumentū, tollentes lapidem, aperirent, ad obiectionē Marthę dicentis: *Domine iam sciet, quatuordecim annus est enim.* Vide quā modestē respondeat: *Nōne dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriā Dei?* Et quanta est ipsius modesta humilitas, vt fremat: vt turberetur? vt lachrymetur? Propterea dixerunt aliqui: *Non poterat hic, qui aperuit oculos caci nati, facere vt hic non moreretur?* Lacrymatur ergō, quasi à mortuis non valens aut præ-

Q99 occupare

occupare aut reuocare. Vbiq̄ue modestiā docet: Vt non frustra dixerit Salomon: *Lingua sapientiū ornat scientiam; os fatuorum ebullit stultitiam*. Sicut vir eloquens scientiam suam ornat, ornatē eam profrens, & eleganter; ita qui sapienter se gerit in lingua sua, mores suos gratos reddit atque decorat. Hoc igitur & nobis præstandum, potissimū verò, quandò cum aduersariis habenda res est, nemini dantes vllā offensionem. Propterea idem Salomon:

Pro. 15. 4. *Lingua placabilis, lignum vitæ; quæ autem immoderata est, conteret spiritum*. Conterit spiritum, qui animū offendit audientis: at qui placidè loquitur, sicut placet, ita placat; vt & grata sit, & proffit, quasi lignum vitæ. Sic prudens Abigail moderato eloquio suo, liberauit & Dauid à vindicta, & manitum à nece. Roboam verò dura loquens, exaltauit stultitiā suam, & fecit Imperium bipartitū, vt vna sola tribus sequeretur domum Dauid. Hæc est vna via, qua nobis prospicimus à tribulationibus.

7 Altera est, quam docemur ab Isaac patre

Gen. 22. 2. Iacobi. Non leuis quin extrema tribulatio fuit Sancti huius viri, quòd manibus ipsius parentis amantissimi deberet occidi: qua in re, morte multiplici afflictabatur. Principio nāque, puer tenens annis mortē obibat, vt vix sæculum tangens, illud penitus relinqueret. Deindè, non naturali morte exiret de hoc seculo, sed per necē ac vim, repugnāte natura, nempe interfectus. Postea, hæc sibi inferebatur mors ab eo, qui vitam dederat; à parente, eoq; sancto, quin & imperante Deo, vt qui vita indignus reputaretur ab hominibus, à Patre, à Sancto, à Deo. Adde, quod dolorem aduertebat & immolantis Patris. Neque enim prompta obedientia Abraham à tristitia, eaq; summa eximebat, sicut nec Christus, aut Mater eius idèd nō dolebant in morte primogeniti, quod voluntariè sacrificarent: sed & tristitiæ gladius animam pertransibat: vt cū carnibus offerretur & adeps; vt interior crux externam decoraret, & animi dolor, corporis vehementer augeter afflictionē. Dolēs ergò Pater necē parat filio, quē diligebat: quod filius probè intelligens summa tristitia affecto patri charitate, qua

bonus filius tenebatur, extremè compatitur. Vt sicut Pater cordi suo infert prius necem, postea verò filij corpori: haud secus sentit intimè filius vtranq; mortem, patris videlicet & suam. Id tamen ambo libenter exequuntur, Deo promptissimè obediētes. Hæc est tribulatio, quæ tamen tribulatio duplici consolatione miscetur. Altera quidem, quòd torrens iste inundans, grauiq; tempestas egrediat̄ur de sanctuario & sede Dei: neque aliundè veniat tanta percussio, quam a Deo, cuius voluntatem facere amborum sunt delicta. Altera, quòd seirent Deum daturum his quoque finem. De Patre quidem ita scribit Apostolus: *Et de obitu Abraham Isaac, cum tentaretur, & unigenitum offerrebat, qui suscepit re-promissiones. Ad quem dictum est. Quia in Isaac vocabitur tibi semen. Arbitrans, quia & à mortuis suscitare potens est Deus.* Duo ponderat Apostolus, quod & filium offerret, & eum, cuius semen multiplicandum esset stellarum instar, & arenæ maris. Ex quibus magna fidei constantia elucescit in illo, quis his duobus non obstantibus, iubētī Deo liberaliter obediuit. Ergò eiusdē fidei expertem Isaac nulla ratione credere debemus. Idcirco enim & ipse volens oblat̄us est. Ita Dominus noster Iesus Christus certus prænouit, quòd vita Lazari, illi à se mirabiliter restituenda, propriæ mortuis futura esset occasio. Nam cognito miraculo illo, collegerunt Pontifices & Pharisei Concilium, in cuius conclusionē cogitauerunt, vt interficerent eum. Neque tamen propterea abstinuit ab hoc opere, verum id magis amplexus est, vt pertransiret beneficiendo, ad mala innumerabilia suscipienda. Certus nihilominus, quod sicut Lazarum viuificans subiit ipse mortem; ita motiens ipse totum viuificaret mundum, resurgens ipse à mortuis destructor & triumphator. Hoc enim spectauit in primis, cum dixit. *Infirmus hac non est ad mortem. Sed pro gloria Dei, vt glorificetur Filius Dei per eam.*

Ita vir patiens meritò gloriatur in tribulationib. non profectò quia tribulatur, sed quia tribulatur ad gloriam. Hæc nobilis est pro-

est prouidentia, qua sic bonum praeventimur, ut interim ab incommodis caueamus. Neque enim quis incommodum reputauerit illud, quo bonorum atque commodorum maximorum magnam sit multitudinem adepturus & copiam. Hæc igitur nostra est instructio; ut nemini dantes ullam offensionem, ad omnem ab aliis inferendam offensionem paratos nos exhibeamus, & promptos, & hilares, & cupidos quoque. Ad quod habemus dicta sapientis: *Fili accedens ad seruitutem Dei, stans in iustitia, & in timore, & prepara animam tuam ad tentationem. Deprime cor tuum, & suscipe. Inclina aurem tuam, & suscipe verba intellectus: & ne festines in tempore obductionis. Sustine sustentationes Dei. Coniungere Deo, & suscipe; ut crescat in nouissimo vita tua. Omne quod tibi applicitum fuerit accipe, & in dolore suscipe, & in humilitate tua patientiam habe. Quonia in igne probatur aurum, & argentum; homines uero receptibiles in camino humiliationis.*

9. Ecce quot rationibus instruimur & incendimur ad patientiam. Primum enim, tentationes & aduersitates pati, pertinet ad seruitutem Dei. Nam omnes, qui ei placuerunt ab initio, firmi in tentationibus perstiterunt. Si igitur serui Dei esse uolumus, dicendum nobis est. *Eamus & nos, & moriamur cum eo.* Ergo accedens ad seruitutem Dei, prepara animam tuam ad tentationem, stans in timore, illam expectans. Sic enim stabis in iustitia. Nam si paratus non sis, superueniente tentatione excides à iustitia. Ex quo sequitur secunda ratio, quod in camino & fornace humiliationis & tribulationis probantur ij, qui à Deo in suum seruitium & consortium recipiuntur. Vnde, qui igni cedunt & consumuntur, aurum reprobium aestimantur, non argentum electum: & ideo in tempore tentationis recedunt. Qui uero constantes sunt, hi probati à Deo custodiuntur. Ex quo sequitur tertia ratio, quæ est: Sustine, ut crescat in nouissimo vita tua. Vnde & supra Sapiens dixerat; *Vsq; in tempus sustinebit patiens: & postea reddito iucunditatis.* Sic Abraham, sic Isaac expectabant resurrectionem futuram; sed vicini or fuit, excedens

expectationem, dum quem ut mortuum & oblatum Deus suscepit, mox restituit uiuum, contentus sacrificio arietis. Vbi discimus, quod multa exigit à nobis Deus, in præparatione cordis, at in operatione corporis, paucis minimisq; contentus est: & magna tamè pro minimis ipse rependit, ut patet in promissione facta Abraham pro immolatione filij facta in animi tantum dispositione. Et in eo quod dicit Sapiens, postea redditio iucunditatis; & crescat in nouissimo vita tua; tunc uidelicet crescat, quando esset desitura. Veteranus ex sensu defectu atque uinum, femiuuius reputatur: at sustentibus, tunc crescit uita.

Habes in Abraham certum experimentum, & manifestam probationem: Sustinuit in centum annos sustentationem Dei: tunc promisso sibi filio ex Sara, risit, in corde suo dicens: *Putasne centenario nasceretur filius? & Sara nonagenaria pariet.* Erant autem ambo senes prouecta que ætatis, & desierant Saræ fieri muliebria: & tamen nondum genuerunt filium Isaac. Sed Abraham aliam quoque duxit uxorem nomine Ceturam, quæ peperit ei plures filios. Et de Sara, post promissionem factam illi in fenestrate eius, legimus quod ita placuit Abimelech Regi Cetaræ, ut tolleret eam. Vide quomodo crescit uita: & certè redditio iucunditatis uitæ non paruum augmentum est. *Vita enim carniuum, est sanitas cordis.* Et: *Iucunditas cordis, hac est uita hominis.* Et: *Ihesaurus sine deflectione sanctitatis: exultatio uiri est longæ uita.* Vide augmentum duplex, in consolatione animi, & in diuturnitate uitæ, ut iucunda & longa sit uita. Si quid ergo pateris in Dei seruitute; audi Sapientem: *Crede Deo, & recuperabit te: & dicitur: ige uiam tuam, & spera in illum.* Et rursus: *Ne festines in tempore obductionis: id est uindictæ, quando uidelicet in tribulationis perpessione quasi de te Deus uisciscitur. Ne festines, ut mox eripi uelis, uide longam expectationem Abraham usque ad centum annos, & usquequod desissent Saræ fieri muliebria, ita ut ipsa diceret: Postquam consenui, & Dominus meus uetus est, voluptati operam dabo: Vsq; in tempus; dixit Sapiens. Quod tempus: tempus benepl-*

Eccles. 3. 2.

beneplaciti Dei: nouit ipse tempora, qui est Rex saeculorum. Quando est tempus nascendi, & tempus moriendi. Quando est tempus occidendi, & tempus sanandi. Quando est tempus flendi, & tempus ridendi. Non iuit Iesus in Bethaniam, quando miserunt ad eum sorores dicentes: *Ecce quem amas infirmatur.* Expectauit tempus, & ueniens, inuenit eum quatuor dies iam in monumento habentem. Festinabant sorores dicentes: *Domine si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.* Celeriolem desiderauerat eius aduentum; sed gloria Dei postulabat, ut iam fieret. Qui ergo crediderit non festinet, ut non confundatur. Sic enim non confundetur ab expectatione sua. Nam legit Petrus *Qui crediderit in eum, non confundetur.*

Isa. 28. 16.

Psal. 1. 8.

1. Pet. 2. 6.

12.

Exhortatio.

Eccles. 2. 2.

1. Pet. 3. 9.

Gen. 32. 25.

Gen. 38. 27.

Ea igitur, quae docet Sapiens, praestemus ad patientiam comparandam. *Depri-me (inquit) cor tuum: & sustine.* Humilicimus animas nostras, ut uelimus, quae Deus uult, non quae concupiscentia. Expectantes Dominum quando ueniat. Sustinet Deus sui ocores, blasphemos, contemptores, breui (inquam) suarum legum transgressores, patienter agens, & nolens aliquem perire, & propterea dans spatium poenitentiae: Haec sunt sustentationes Dei. Num igitur maior Deo Iacob? nunquid supra Deum praualebis, ut mox uindictam exigas persecutorum tuorum? Sorores non fuerunt Domino importunae, tantum dicunt: *Ecce, quem amas, infirmatur:* quamuis purent Christi absentiam mortis fuisse causam. Sic & tu deprime cor tuum: & sustine. Zara, qui manum praemisera, ut prius exiturus de utero matris suae, eam retrahere compulsus fuit, ut qui Christi pater fuerat futurus, primus exiret. Qui Christi sunt, expectant tempus nascendi, & ueniendi in Ecclesiam primitiuorum, quae est in caelis, tempus excutiendi iugum fabricantium supra dorsum eius.

SECUNDA PARS.

13. Ad plenorem intelligentiam eorum, quae dicta sunt, specialis nobis facienda, sicut promissimus, consideratio est circa bonum illud, quod hoc mysterio inten-

ditur, & quod Christus iturus in Bethaniam, Lazarum excitaturus a mortuis, in primis spectabat. Quod quidem est gloria Dei. *Infirmas (inquit) hac non est ad mori, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam.* Vbi primum habemus, quod eadem sit gloria Dei & Christi. Pro gloria Dei (inquit) ut glorificetur Filius Dei. Hoc uero inde est, primo, quia vnus est Deus Pater & Filius. Ergo gloria, quae exhibetur Christo, Deo exhibetur, quia Filius Dei Deus est, & gloria illa, gloria Dei est. Quoniam uero Deus Filius, homo factus est, qui hominem cum tantum, aut creaturam arbitrati sunt, non sicut Deum glorificauerunt, creaturam putantes magis, quam Creatorem. Ipse ergo Pater testimonium illi reddidit, ut sibi aequalis crederetur, & eadem gloria, quae sibi & Filio tribueretur. Propter hoc bis de caelo uox super Filium facta est a Patre: *Hic est Filius meus, dilectus.* Et dedit illi uirtute multam facere, & omnia opera sua Filius dicit esse Patris opera. Unde aiebat: *Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, & si mihi non uultis credere, operibus credite; ut cognoscatis, & credatis; quia Pater in me est, & ego in Patre.* Item: *Multa bona opera ostendi uobis ex Patre meo.* Rursus, quando persequerentur eum Iudaei, quia Patrem suum dicebat Deum, & aequalem se faciens Deo dixit eis: *Amen, amen dico uobis: Non potest filius a se facere quicquam, nisi quod uiderit Patrem facientem. Quacumque enim ille fecerit, haec & Filius similiter. Pater enim diligit Filium, & omnia demonstrat ei; quae ipse facit, & maiora his demonstrabit ei opera; ut uos miremini. Si enim Pater suscitauit mortuos, & uiuificat; sic & Filius quos uult, uiuificat. Neque enim Pater indicat quemquam: sed or. ne iudicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum. Patet ergo eadem esse opera Patris & Filij. Opera uero sic sunt ad gloriam operantis, ut ipsa quoque dicantur gloria eius. Unde Psalm: *Calli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius, annuntiant firmamentum.* Sicut quod dixerat prius caelis postea*

postea dixit firmamentum : nam vocauit
Deus firmamentum celum. Ita quod prius
dixit gloriam ; secundo loco dicit opera.
Vnde & alibi. *Confessio & magnificentia o-*
pūs eius. Vltima illa verba Domini : *Qui*
non honorificat Filium, non honorificat Pa-
trē, qui misit illum : aliam rationem in-
nuunt, quare in gloria Dei Filius honora-
tur. Nam in humanis, vbi idem non est
opus patris & filii, alterius honor in alte-
rum refultat : sicut enim Gloria patris est
filius sapiens ; ita gloria hominis est ex ho-
nore patris sui. Et ratio est, magna inter
patrem & filium coniunctio qua filius ali-
quid patris est, & filius est ad imaginem
patris. Nunc autem in diuinis eō etiam
magis eadem est gloria vtriusque ; quia
Pater misit Filium. Missus autem si hono-
retur, ad gloriam est mittentis, qui dignū
missum misit, per quem gloriosa opera-
tur. Et tunc magis adhuc, quādo mis-
sus, quod est honoris & gloriæ, totum in
mittentem refert, sicut audiuius : *Non*
potest Filius à se facere quicquam, nisi quod
viderit Patrem facientem. Ideo & alibi :
Honorifico Patrem meum. Et rursus : *Clari-*
ficata Filium tuum, ut Filius clarificet te
Etenim in eo, quod clarificatus est Filius
in magnificentia operum eius, inde clari-
ficatus est Pater, qui talem habet & misit
Filiū. Quapropter legimus, quod susci-
tato adolescente filio viduæ, turbæ magni-
ficabant Deum dicentes : *Quia. Propheta*
magnus surrexit in nobis, & quia Deus vi-
sitauit plebem suam.
14 Hinc documentum, quod nostrum est,
honore Deum : id quod præstamus,
quādo gloriosa dicta sunt de nobis in ve-
ritate. *Luceat* (iubet Dominus) *lux vestra*
coram hominibus, ut videant opera vestra
bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in
cælis est. Sic & Petrus : *Conuersationem*
vestram inter gentes habentes bonam ; ut ex
bonis operibus vos considerantes, glorificent
Deum Propter hoc conqueritur Domi-
nus per Malachiam Prophetam dicens :
Filius honorat patrem, & seruus Dominum
suum : Si ergo Pater Ego sum, ubi est honor
meus ? & si Dominus Ego sum, ubi est timor
meus ? Et vt probet, quod non illum hono-

rent, conuertitur ad sacerdotes, qui in sa-
crificiis suis inhonorabant illum. *Ad vos,*
ō Sacerdotes, qui despiciis nomen meum, &
dixisti. In quo despeximus nomen tuum ? Of-
feris super altare meum, panem pollutum.
Quibus idcirco minatur dicens. *Et nunc*
ad vos mandatum hoc, ō Sacerdotes si nolue-
ritis audire : & si nolueritis ponere super cor,
ut desis gloriam nomini meo ; ait Dominus
exercituum : mittam in vos egestatem, &
maledicam benedictionibus vestris. Et in-
fra : *Vos autem scandalizastis plurimos in*
lege. Propter hoc & ego dedi vos contempti-
biles, & humiles omnibus populis. Quinimō
vult quod vnusquisq; honoret proximum,
habito respectu ad Deum, qui Pater est om-
nium. *Nunquid non pater vnus omnium*
nostrum ? Nunquid non Deus vnus creauit
nos ? Quare ergo despicit vnusquisq; no-
strum fratrem suum ? Vbi etiam apparet,
quod qui honorat fratrem, honorat Deū,
qui creauit illum, & propterea Pater est om-
nium : Et qui despicit fratrem, Deum de-
spicit : & sicut Deum operibus exaltamus,
siue blasphemamus ; sic proximus benefa-
ctis honoratur ; malefactis inhonoratur.
Recte itaque iubet Paulus : *Charitatem Rom. 12. 10*
fraternitatis inuicem diligentes : Honore in-
uicem prouenientes.

Secundō habemus, quod in omnibus
suis creaturis Deus honoratur, sed in ho-
mine in primis, quem creauit ad imagi-
nem & similitudinem suam. Et quamuis
in impiis quoque glorificetur, ostendens
potissimum in illis puniendis maiestatem
potentiæ suæ, vt fecit in Pharaone, & in
seruis eius ; præcipuè tamen gloriā suam,
per amicos suos & in amicis suis, singula-
riter manifestat. Ideo enim Apostolos vo-
cabat lucem mundi, & fideles, luminaria,
in quibus splendor gloriæ suæ, & imago
bonitatis suæ maxime lucet & apparet. In
his quippe, cum sint viri voluntatis suæ ;
quia beneplacitum est Domino super ti-
mentes eum, & in eis, qui sperant super
misericordiam eius ; fiducialiter agens, sic
glorificatur, vt permittat eos tentari, vt
demum erepti à tentatione per opem Dei,
ostendant in se diuinam virtutem, prædi-
cantes magnalia Dei. Propterea monet in
Psalmo:

Psal. 49. 14. *Psalmo: Immola Deo sacrificium laudis & reade Altissimo vota tua. Inuoca me in die tribulationis; eruum te, & honorificabis me. Quia & Nabuchodonosor propter superbiam suam humiliatus, tandem restitutus ad pristinam gloriam, cognita Dei virtute, ipsum glorificat, narrans magnitudinem potentiae suae, qua secum operatus est, ac demum concludens: Nunc igitur ego Nabuchodonosor laudo, & magnifico, & glorifico Regem caeli: quia omnia opera eius vera & via eius iudicia, & gradientes in superbia potest humiliare. Propterea ergo permittit Lazarum infirmari, & mori, ut illum resuscitans glorificaretur, & cognosceretur verus Filius Dei.*

Dan. 4. 34. *Quod si hoc in vno homine, quanto magis in vniuerso Orbe: Tot annis permittit Gentes sequi vias suas, quae erant sine Deo in hoc mundo, alienati a vita Dei per ignorantiam, quae erat in illis. At ubi venit plenitudo temporis, venit Desideratus cunctis gentibus, ut lumen ad reuelationem Gentium, quo irradiati Reges viderunt, surrexerunt Principes, & adorauerunt Dominum Deum Israel, quasi qui deprecari sint Deus miseretur nostri, & benedicat nobis; illuminet vultum suum super nos, & miseretur nostri. ut cognoscamus in terra viam tuam, in omnibus gentibus salutare tuum. Et tandem impletum sit. Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes; Latentur, & exultent Gentes, quoniam terra dedit fructum suum Terra (inquam) illa, quae saepe venientem super se bibens imbrem & proferens spinas ac tribulos, reprobata erat & maledicta; cuius consummatio in combustionem, tandem accepit benedictionem a Deo, & tandiu expectatum dedit fructum suum, ut efficax esset vox illa: Iubilate Deo omni terra, ser-*

Psal. 99. 1. *uite Domino in letitia, Psalmum dicite nomini eius, date gloriam laudi eius.*

Psal. 26. 14. *Quid tu igitur impatiens mormuras contra Deum, quod pauper sis & mendicus, quod infirmus, quod in necessitatibus? Expecta Dominum, viriliter age, confortetur cor tuum. Nouit Dominus pios de tentatione eripere. Quod si impius sis, tollatur impius, ut non videat gloriam Dei, pro*

2. Pet. 2. 9. *qua infirmitas est permilla, & imilla mors. Quid commeruisti, ut tibi Saluator adesset? longe a peccatoribus salus. Dilegit Iesus Martham, & sororem eius Mariam, & Lazarum. Et tamen ut audiuit, quia Lazarus infirmabatur, tunc mansit in eodem loco duobus diebus. At non auertit faciem suam in finem. Venit & resuscitauit. Stude ergo & tu, ut sis amicus Dei, & non derelinqueris in finem, eo quod amicus eius sis. Et si amicus fueris, praestolaberis aduentum eius. Si amicus fueris, laborabis, & sariaberis cum apparuerit gloria eius. Apparet autem illa, quando post tempestatem tranquillum facit, & post lacrymationem & fletum exultationem infundit. Hoc enim pro certo habet omnis, qui colit te Deus, quod vita eius si in probatione fuerit, coronabitur; si autem in tribulatione fuerit, liberabitur; & si in correptione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit. Non enim delectaris in perditionibus nostris. Num Christus sicte lacrymatus est? Vere doluit super Lazarum; & potuit tamen facere, ut non moreretur, sed gloriam Dei spectabat; ut & nos discamus gloriam Dei preponere commodis nostris: & eo amplius, quia maior inde nobis surgit utilitas. Sic enim & Nabuchodonosor confessus est. In Regno meo restitutus sum; & magnificentia amplior addita est mihi; Et de Iob scriptum est: Iob 41. Dominus benedixit nouissimum Iob, magis quam principio eius. Adde etiam Dominus omnia quaecunque fuerant Iob duplicia.*

17. *Nunc videndum, quomodo infirmitas illa fuit ad gloriam Dei. Vbi putandum non est quod infirmitas ipsa per se, Deum glorificet, sed occasio est, qua vitur Deus ad declarandam potentiam suam; qua mortificat & viuificat, deducit ad inferos & reducit; & eo magis hoc verum est, quod neque ab infirmitate restituit languentem in sanitate, sed ab illa in mortem labi permittit, ut educeret eum de sepulchro rediuuum.*

19. *Quoniam vero per hanc mortem, & per vitam subsecutam, in vno Lazaro mors illa ostensa est & vita, de quibus dictum est. Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet: & omnis, qui viuit, & credit in me, non*

Psal. 111

Iob. 3. 11

17.

Dan. 4. 11

Iob 41. 10.

10.

18.

1. Reg. 14.

19.

non

*non morietur; dux nobis proponuntur
mortes duae iridem vitae; in corpore vide-
licet, vt in Lazaro; & in animo, vt in Orbe
toto, qui in primo homine declinauit à vi-
ta in mortem; vt iam non sit homo in ani-
mam viuentem, sed in corpore mortis, &
subdito peccatis. Vtramq; mortem sustu-
lit Saluator, qui est resurrectio & vita; v-
tramque mortuis contulit, qui est vita, &
ex vtraque glorificatus est Filius Dei. De
prima iam & morte & vita, euidens est,
quomodo clarificatus est Iesus; sic enim
verè se Filium Dei esse declarauit; etiam
inimici quoque eius conuicti sunt, vt non
præterea possent eius miracula fuggillare,
& dicere conati sint: *Hic homo multa signa
facit: si dimittimus eum sic, omnes credent in
eum.**

20 At quonam modo generalis hominum
mors, fuerit ad gloriam Dei ob restitutam
vitam, Paulus innuit, dicens de Christo:
*Humiliauit semetipsum, factus obediens vsq;
ad mortem, mortem autem crucis. Propter
quod & Deus exaltauit illum, & dedit illi
nomen, quod est supra omne nomen: vt in
nomine Iesu omne genu flectatur: & omnis
lingua confiteatur, quia Dominus Iesus
Christus in gloria est Dei Patris. Ecce glo-
ria Dei, in qua est Filius ob extremam il-
lam humiliationem suam vsq; ad mortem
crucis, per quam omnes in Christo viuifi-
cantur. Si tamen diligenter attendamus,
non vnam radicem habet tanta gloria Chri-
sti. Est quidem glorificatus, quia se humi-
liauit; vt ait Apostolus. Verum & tantæ
suae humiliationis gloriosus fructus mirum
in modum illum glorificauit. Magna est
gloria Dei, quod populum suum eduxit in
manu forti, & brachio extento. Cur sa-
piens vocat Patres, viros gloriosos, nisi
propter eximia opera quæ fecerunt? Vn-
de & subdens. Multam gloriam fecit Do-
minus magnificentia sua à sæculo: illorum
virtutes in Deum refert; pro quibus mul-
tam gloriam fecisse Deum insinuat. At
quod opus huic operi, quo mortuis om-
nibus data est vita, vel à longè potest con-
ferri? Ergo ipsum opus per se gloriosum,
operanti magnam affert gloriam. Honor
enim sic debetur virtuti, vt ab ea villo pa-*

cto non possit separari. Ac propterea ora-
tio illa Domini Iesu, qua dicebat: *Pater, Ioan. 17. 3.
venit hora, clarifica Filium tuum, vt Filius
tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem
omnis carnis; vt omne quod dedisti ei, det eis
vitam æternam* Gloriam hanc potissimum
postulabat, quæ virtutem comitatur: &
per consequens ipsum opus virtutis, quæ
illi coniuncta est, humiliter petebat. Onus
(inquit) mihi imposuisti humanæ salutis.
Misti enim me, vt mundum saluum faci-
ciam. Et hæc est potestas omnis carnis,
quam dedisti mihi: & hoc pacto dedisti
mihi omnia in manus. Non enim mihi hunc
honorem assumpsi, vt mundi essem Salua-
tor, sicut nec Pontifex. Sed tu me misisti.
Nunc iam tandem aggressurus sum opus
quod dedisti mihi, vt faciam. Ego verò nõ
possum a me facere quidquam, sed tu in
me manens facis opera; ex quibus glorifi-
cor. Non ergo glorifico ego me ipsum.
Quia à me ipso facio nihil, alioqui gloria
mea nihil est. Tu ergo Pater clarifica Fi-
lium, in illo faciens opus, quod illi præce-
pisti, nempe vt omne quod dedisti ei, det
eis vitam æternam. Optima huius rei fi-
gura apparet in Lazari suscitatione. Cer-
tum est, teste ipsa Veritate, quod sicut Pa-
ter resuscitat mortuos, & viuificat, ita &
Filius quos vult viuificat. Neque enim Pa-
ter sine Filio viuificat quemquam. Et ta-
men Filius suscitaturus Lazarum, rogauit
Patrem. Audis enim Filium: *Pater gra-
tias ago tibi, quoniam audisti me. Ego au-
tem siciebam, quia semper me audis, sed pro-
pter populum qui circumstat dixi, vt credat,
quia tu me misisti* Rogauit ergo, & voluit
sciri, quod rogasset. Quid rogauit? Vt sua
virtute adesset suscitanti, vt opus faceret
ipse Pater in Filio. Hoc verò opere glori-
ficatus est Filius. *Vt glorificetur* (inquit) *Fi-
lius per eam* Qui ergo facit opus istud, hic
glorificat Filium. Ecce quomodo Pater
honorificat Filium, illi videlicet assilens
sua virtute in operibus gloriosis. Et eo po-
tissimum, quo mundo dedit vitam æternam.
Hoc autem prestitit Deus per mortem Fi-
lii sui. Ea enim est charitas Patris, de qua
scribit Apostolus: *Commendat charitatem
suaam Deus in nobis; quoniam cum adhuc
peccato-*

Ioan. 14. 10.
Ioan. 8. 18.
Ioan. 5. 25.
Rom. 5. 6.

peccatores essemus. Christus pro nobis mortuus est. Ergo quod Christus mortuus sit, charitas est Dei Patris; qui cum mortui essemus in peccatis nostris, viuificauit nos in Christo. Hæc autem summa est gloria Christi, vt quos vult viuificet, vt omne quod dedit ei Pater; det eis vitam æternam, quod faciens glorificatus est Filius Dei. Ergo ista est gloria, quam petit, dicens: *Pater veni hora, clarifica Filium tuum.* Ergo gloria Christi est, quod patitur, quod ligetur, quod flagelleretur, quod illudatur, quod crucifigatur. Quid putas, prædixit Iſaias? *Et erit sepulchrum eius gl. riosum.* Completa mors declaratur in monumento, quia mortuus est, & sepultus. Sepulchrum itaq; gloriosum, quia complementum est gloriosissimi operis, quo Christus moriendo de morte triumphauit. Sic enim destruxit mortem, illuminauit autem vitam.

21 Duabus igitur rationibus glorificatus est Iesus, vt author vitæ, dans videlicet vitam mundo. Altera quidem in opere virtutis, quod excellentissime perfecit, vt in illius sine veraciter posset dicere. *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

buit, habes humilitatem. Altera autem ratione glorificatus est, quia resurrexit à mortuis, ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris, quod demum est spiritus datus, quia Iesus est glorificatus: qui spiritus glorificauit Iesum, vt prædixerat Dominus discipulis: *Ille me clarificabit.* Ille enim testimonium perhibuit, quod Iesus est Filius Dei, Princeps Regum terræ, iudex à Deo constitutus viuorum & mortuorum, cuius Regni non erit finis, qui pro ouibus suis animam suam posuit, & cognoscit eas, & dat eis vitam æternam, & non peribunt in æternum, quia non rapiet eas quisquam de manu eius. Sic vtroque modo Deus Pater glorificauit Filium suum Iesum.

Gloriam quidem præcedit humilitas. Verum & ipsa in se humilitas gloriosa res est. Alioqui quomodo Deum glorificaret si in se esset contemptibilis? Et tamen scriptum est. Magna potentia Dei solius, & ab humilibus honoratur. Qui ergo Deum honorat honorabilis est. Vnde insensati sunt, qui humilium vitam æstimant sine honore. Attende ergo quod non sine causa Sapiens de vestimentis factis agens, gloriam coniungit cum virtute. *Et gloria honoris* (inquit) *opus virtutis.* Sic vocat coronam auream, & laminam, in qua scriptum erat nomen Dei, quam summus Pontifex ferebat in fronte. Vbi enim Deum proponimus ante conspectum nostrum, incedentes in omnibus mandatis eius sine querela, quia hoc est opus virtutis, est & gloria honoris.

Nos igitur, vt in omnibus honorificetur Dominus Iesus, attendamus, quam vilis factus sit, & respiciamus humilitatem eius, in qua illi magna fecit Omnipotens. Memores quod admirans Propheta gloriam eius, querit. *Quis est iste, qui venit de Edom, in cinis vestibus de Bosra? Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis sua.* Audit responsum. *Ego, qui loquor iustitiam, & propugnator sum ad saluandum.* Quam salutem se operatum ostendit in passione, vbi sanguis peccatorum aspersus est super vestimenta sua. Tunc enim locutus est iustitiam, quia

21 *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

21 *Ergo ista est gloria, quam petit, dicens: Pater veni hora, clarifica Filium tuum.* Ergo gloria Christi est, quod patitur, quod ligetur, quod flagelleretur, quod illudatur, quod crucifigatur. Quid putas, prædixit Iſaias? *Et erit sepulchrum eius gl. riosum.* Completa mors declaratur in monumento, quia mortuus est, & sepultus. Sepulchrum itaq; gloriosum, quia complementum est gloriosissimi operis, quo Christus moriendo de morte triumphauit. Sic enim destruxit mortem, illuminauit autem vitam.

21 Duabus igitur rationibus glorificatus est Iesus, vt author vitæ, dans videlicet vitam mundo. Altera quidem in opere virtutis, quod excellentissime perfecit, vt in illius sine veraciter posset dicere. *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

21 *Ergo ista est gloria, quam petit, dicens: Pater veni hora, clarifica Filium tuum.* Ergo gloria Christi est, quod patitur, quod ligetur, quod flagelleretur, quod illudatur, quod crucifigatur. Quid putas, prædixit Iſaias? *Et erit sepulchrum eius gl. riosum.* Completa mors declaratur in monumento, quia mortuus est, & sepultus. Sepulchrum itaq; gloriosum, quia complementum est gloriosissimi operis, quo Christus moriendo de morte triumphauit. Sic enim destruxit mortem, illuminauit autem vitam.

21 Duabus igitur rationibus glorificatus est Iesus, vt author vitæ, dans videlicet vitam mundo. Altera quidem in opere virtutis, quod excellentissime perfecit, vt in illius sine veraciter posset dicere. *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

21 *Ergo ista est gloria, quam petit, dicens: Pater veni hora, clarifica Filium tuum.* Ergo gloria Christi est, quod patitur, quod ligetur, quod flagelleretur, quod illudatur, quod crucifigatur. Quid putas, prædixit Iſaias? *Et erit sepulchrum eius gl. riosum.* Completa mors declaratur in monumento, quia mortuus est, & sepultus. Sepulchrum itaq; gloriosum, quia complementum est gloriosissimi operis, quo Christus moriendo de morte triumphauit. Sic enim destruxit mortem, illuminauit autem vitam.

21 Duabus igitur rationibus glorificatus est Iesus, vt author vitæ, dans videlicet vitam mundo. Altera quidem in opere virtutis, quod excellentissime perfecit, vt in illius sine veraciter posset dicere. *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

21 *Ergo ista est gloria, quam petit, dicens: Pater veni hora, clarifica Filium tuum.* Ergo gloria Christi est, quod patitur, quod ligetur, quod flagelleretur, quod illudatur, quod crucifigatur. Quid putas, prædixit Iſaias? *Et erit sepulchrum eius gl. riosum.* Completa mors declaratur in monumento, quia mortuus est, & sepultus. Sepulchrum itaq; gloriosum, quia complementum est gloriosissimi operis, quo Christus moriendo de morte triumphauit. Sic enim destruxit mortem, illuminauit autem vitam.

21 Duabus igitur rationibus glorificatus est Iesus, vt author vitæ, dans videlicet vitam mundo. Altera quidem in opere virtutis, quod excellentissime perfecit, vt in illius sine veraciter posset dicere. *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

21 *Ergo ista est gloria, quam petit, dicens: Pater veni hora, clarifica Filium tuum.* Ergo gloria Christi est, quod patitur, quod ligetur, quod flagelleretur, quod illudatur, quod crucifigatur. Quid putas, prædixit Iſaias? *Et erit sepulchrum eius gl. riosum.* Completa mors declaratur in monumento, quia mortuus est, & sepultus. Sepulchrum itaq; gloriosum, quia complementum est gloriosissimi operis, quo Christus moriendo de morte triumphauit. Sic enim destruxit mortem, illuminauit autem vitam.

21 Duabus igitur rationibus glorificatus est Iesus, vt author vitæ, dans videlicet vitam mundo. Altera quidem in opere virtutis, quod excellentissime perfecit, vt in illius sine veraciter posset dicere. *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

21 *Ergo ista est gloria, quam petit, dicens: Pater veni hora, clarifica Filium tuum.* Ergo gloria Christi est, quod patitur, quod ligetur, quod flagelleretur, quod illudatur, quod crucifigatur. Quid putas, prædixit Iſaias? *Et erit sepulchrum eius gl. riosum.* Completa mors declaratur in monumento, quia mortuus est, & sepultus. Sepulchrum itaq; gloriosum, quia complementum est gloriosissimi operis, quo Christus moriendo de morte triumphauit. Sic enim destruxit mortem, illuminauit autem vitam.

21 Duabus igitur rationibus glorificatus est Iesus, vt author vitæ, dans videlicet vitam mundo. Altera quidem in opere virtutis, quod excellentissime perfecit, vt in illius sine veraciter posset dicere. *Consummatum est.* Ad quem finem respiciens, ait: *Opus consummaui, quod dediti mihi vt faciam.* Si enim nobis quoque gloria magna est sequi Dominum, quanta est gloria Christi, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis? Qui quasi gloriabundus summa cum humilitate iacet obedientiam suam, dicens: *Erigit manè manè erigit mihi aurem, vt audiam quasi magistrum.* Aurium erectio ad audiendum, notat promptam obedientiam. Manè verò notat quod initium quoque vitæ, quasi vnus diei in obedientia inchoatum est. Phrasim verborum: *Erigit manè, manè erigit mihi aurem:* gloriationem indicat, qua lætus amplificat obedientiam suam, sed totum tamen Patri tribuit, dicens, non à seipso erectam aurem, sed à Patre. Vnde subdit: *Dominus Deus aperuit mihi aurem: Ego aurem non contradico: retrorsum non abii.* In eo, quod non contradicit, neque recedit, habes obedientiam suam. In eo, quod Patri erectionem, & apertionem auris ni-

quia facta virtutem operum suorum annuntiavit populo suo; implens omnem iustitiam, & perficiens opus Dei; in omnibus obediens. Tunc propugnauit ad saluandum, quia ipse iustus iustificauit multos, vniuersos videlicet doctos à Deo. Ita formosum vidit, quia iustum vidit plenum gratiæ & veritatis, repletum fructu iustitiæ. Fortem vidit, quia vicit fortem, fortior ipse, & eripiens nos de potestate tenebrarum. Sic & alius Propheta: *Speciosus forma præ filiis hominum: Accingere gladio tuo super femur tuum, Potentissime. Tunc autem formosus, quando fortis; & tunc fortis, quando formosus: quia specie & pulchritudine sua intendit, prospere profecit, & regnauit. Vides ergo in bello victorem, in opere gloriosum, in sanguine saluantem, in cruce turpissimè eleuatam & honoratam, quia propter iustitiam suam deduxit eum mirabiliter dextera sua. Mirabiliter (inquam) quia mirabile est, vt gloriam non tam præcedat humilitas, quam associet, imò quod habeat, eiusque ipsius splendoribus rutilet, vt concupiscat Rex altissimus decorem suum: respicit enim humilitatem ancillæ suæ. Audis admirantem? *Quis sicut Deus noster, qui in altis habitabat, & humilia respicit in caelo & in terra?* *Ad quem respiciam (ait ipse) nisi ad pauperem, & contritum spiritu, & trementem sermones meos? O humilitatem. Marthæ dedit verba Dominus Iesus. At quando Maria cecidit ad pedes eius, & vidit eam plorantem, & Iudeos qui venerant cum ea plorantes, non verbis respondit sed factis: tum infremuit spiritu, & turbauit seipsum, & dixit. Vbi posuisti eum? ò mirabilem humilitatis virtutem!**

24 Hanc vt imitemur, eam in passione Domini contemplerur, non vt rem humilem, sed sublimem, excelsum, gloriosam. Vides humilem Iesum lauante pedes discipulorum. Sed audi Euangelistam. Sciens, quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum vadit: surgit a cœna, & ponit vestimenta sua, & cœpit lauare pedes discipulorum suorum. Hæc quidem cogitauit, ne putares inficium oblitum dignitatis suæ, sic se humili-

liasse. Sed munus sibi à Deo iniunctum attendens, vt illud exequeretur, lauit pedes humilium. At munus illud excelsum erat. Quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum vadit. Ergo opus illud eximium est. Vide humilem Iesum procidentem in faciem suam, in horrore orantem, vt transiret ab eo hora Passionis. At quanta gloria, vincere resistentem carnem? propriæ voluntati renuntiare? totum se diuina tradere voluntati? Audi gloriantem Deum. *Seruus meus es tu Israel, Isai. 49. 3. quia in te glorior.* Magna est gloria Domini, habere seruum, qui in omnibus pareat, & dicat semper: *Non mea voluntas, Luc. 22. 42 sed tua fiat.* Nam vir obediens loquetur victoriam. Vide humilem Iesum stantem in concilio Iudeorum, tanquam mutum non aperientem os suum, & non habentem in ore suo redargutionem, contra inanes argutias sibi insidiantium. At tandem tunc meminit gloriæ suæ: *Videbitis filium hominis sedentem à dextris Dei, & venientem in nubibus caeli.* Mea hæc humilitas non aufert à me dignitatem meam, imò sibi valde coherent, apparebit enim signum filii hominis, & videbit me omnis oculus, etiam in eo, quod pupugerunt me. Vide humilem Iesum accusatum, calumniatum, blasphematum. At in tot iniuriis, conuictis, increpationibus, & iniquis imputationibus sic splendet innocentia sua, vt vndique audiatur: *Peccauit tradens sanguinem iustum. Nihil tibi & iusto illi. Inno. 19. cens ego sum à sanguine iusti huius. Verè hic homo iustus erat. Et tamen portauit iniquitatem omnium nostrum, dicens intrà semetipsum: Dominus Deus auxiliator meus. Isai. 50. 7. Et ideo non sum confusus. Ego enim in innocentia mea ingressus sum, & in Domino sperans non infirmabor.* Vide humilem Iesum traditum voluntati inimicorum suorum, ductum vt crucifigeretur, atque in ligno pendente, atq; ita inglorium inter filios hominum. Sed quid ait? *Ecce intelliget seruus meus, exaltabitur & eleuabitur, & sublimis erit valde: & sic obstupuerunt super te multi, sic inglorius erit inter viros aspectus eius, & forma eius inter filios hominum. Iste asperget gentes multas. Super ipsum contine-*

bunt Reges os suum. Intellet inquam non ignarus gloriae crucis. Eodem verbo, & quod apparebat exterius, pronuntiavit, & quod latebat interius. *Et ego (inquit) si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum.* Exaltatus quidem, quia eleuatus in cruce, sed nihilominus exaltans, quia maledictione in benedictione conuertit.

Deut. 21. 25. Maledictus (decernebat Lex) omnis, qui pendet in ligno. Sed idem factus est ipse pro nobis maledictus, ut in gentibus benedictio Abrahæ fieret in Christo Iesu. Quid nunc Cruce gloriosius, qua benedictio omnis perficitur? Quando verò hanc gloriam adeptus est Crux, nisi quando Iesus Dominus noster in Cruce pependit: & lex in eum inuicta est dicens: *Maledictus omnis, qui pendet in ligno?* Si sua hac maledictione tantam illi contulit benedictionem & gloriam, quantum in parte videmus & credimus: Ergo mors illa turpissima adeo gloriosa fuit, ut non satis potuerit Aaron & eius successores, sacris suis vestibus gloriam illam praefigurare. Sacrificio quidem & oblatione singulari, obumbrabat clarum atq; illustrissimum Crucis sacrificium, cuius, ut aliquatenus gloriam per umbram delinearet, stola gloriae indutus est, iisque ornamentis, quae dici possent desideria oculorum ornata. Et verum sit, quod illis ait Sapiens: *Sic pulchra ante ipsum non fuerunt talia, v. q. ad originem. Non est indutus illis alienigena aliquis.* O decorem! O gloriam! O pulchritudinem mortis illius turpissima: non quae postea subsecuta sit duntaxat, sed quae tunc verè extabat, & splendebat ante oculos Domini! Non videbat illam oculus insipientium, quia nullus in templo stare poterat, quando Pontifex Sanctuarium introibat. Patens erat gloria haec in oculis Domini. Vnde & ipse Iesus iam dixerat in Propheta: *Glorificatus sum in oculis Domini.*

25. Quid igitur timemus sequi Dominum tollentes Crucem nostram? Quid erubescimus, quasi de re turpi, & contemptui habita? Audiamus Principem Apostolorum:

1. Pet. 4. 14. Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis, quoniam quod est honoris, gloria, & virtutis Dei, & qui est eius spiritus super nos

requiescit. Nemo vestram patietur, ut homicida, aut fur, aut maledictus, &c. Si autem ut Christianus, non erubescat, glorificet autem Deum in isto homine. Talis est erubescit, ut qui eam hilariter fert, Deum glorificet. Haud secus ergo, quod est honoris & gloriae, requiescet super illum. Ergo, qui obicit disciplinam, despicit animam suam. Heus tu, qui gloriaris in malicia, qui exaltas stultitiam tuam, qui in magnis ambulat & in mirabilibus, secundum existimationem tuam; intellige quod dixit Sapiens: *Qui abicit disciplinam, despicit animam suam, se ipsum contemnit, deprimat, confundit, gloriam profusus abicit, & in extremam se deicit vilitatem, etiam cum gloriam tenere arbitratur.* Verum enim est proverbium hoc: *Gloriam sapientes possidebunt, imbecilli exaltatio stultorum, ignominia.*

Igitur ad Crucem conuertamur, dicentes cum Apostolo: *Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, ut nunc gloriosus in humilitate, & virtute, plenam gloriam in caelesti mercede tandem possideamus, ubi gloriemur in laude Dei, cui sit semper gloria. Amen.*

CONCIO SECVNDA.

ARGVMENTVM.

In morte Lazari figuratur mors spiritualis totius generis humani. Quam difficile hanc mortis sententiam reuocare, rigore seruato diuina Iustitia. Causas edisserit & doctè. Cum Christo mori tenemur, & huius rei firmæ afferuntur rationes. In Morali, contra eos qui stercora, loco Christi amplectantur.

VERBA illa, quae ad discipulos suos tunc dixit sanctus Thomas Apostolus, cum voluit Dominus ire in Iudæam ad Lazarum resuscitandum, nempe: *Eamus & nos, & moriamur cum eo: eorum excitant mentes, qui verè discipuli sunt Christi, ad comitandum ipsum Dominum euntem*

euntem ad mortem, vt det omnibus vitam. Si enim discipuli sumus, discere illa maximè debemus, quorum factus est magister noster. Et ea sunt, de quibus dicebat
 Mat. 11. 29. *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Non est discipulus super magistrum. Si patrem familias Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius? Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Nimirum voluit, in Cruce portanda potissimum nos illum sequi atque imitari: in quo stat perfectio magisterij eius, & nostri discipulatus. Hæc enim doctrina noua est, quam nobis attulit de cælo, quia iterum reditur ad cælum. Hanc igitur vt discamus, diligenter consideremus.

2. Vt cum eo moriamur, mors necesse est interueniat, & ipsius & nostra. Cum autem dicitur: *Moriamur cum eo.* Videtur maximè mors eius, causa esse mortis nostræ. Ideo enim morimur non absolute, vt moriamur, sed vt *moriamur cum eo.* Merito itaque, & cur ipse mortuus sit, quaerendum nobis est. Apparet autem causa hæc manifestè, dum se in Iudæam fateretur proficisci, vt mortuum Lazarum reuocet ad vitam. Nam verè ista resurrectio contra illum mouet Iudæos, qui ideò cogitauerunt interficere illum. Vt igitur mortui resurgant, viuus ipse mortis tradit; & nos ob id morimur, vt illum imitemur, quod si fecerimus, cum mors eius sit vita nostra, si mortui fuerimus, credimus, quod cum illo pariter viuemus. Causa mortis igitur Christi, est vita nostra, nostræ etiã imitatio eius, quia vitam ipsam consequimur. Vtramque igitur hanc causam attendamus. Et primum illam, propter quam mortuus est Christus. Hæc vt appareret, quaerentibus Iudæis illum lapidare, recessit ipse de Iudæa, vt dum reuenteretur, finis illius atque intentio omnibus patens esset, quod huius reuersionis causa mors esset Lazari, vt illum viuificaret. Magnum certè opus istud, quod discipuli paruum putantes, dicunt: *Si dormit, saluus erit;* Martha verò difficile, dicens: *Domine iam factus quatuoriduanus est et ism*

3. Et quoniam verè magnum est, nos illius difficultatem consideremus. Opus quippe arduum nimis est & maximum, mortis a-

mouere sententiam, qua totus orbis morti erat addictus ex inobedientia: Quæ sententia iam erat mandata executioni, atque ita ratificata: & maximè, quod istius sententia irritatio, ex iustitia erat perficienda, vt homo dånatus ad mortem, ad vitam ex iustitia reuocaretur. Pondera tantum operis arduitate: Tot homines mortui, nempe vniuersi, ex diuina atque ideò iusta sententia, damnati ad mortem; Sub illa iam damnationis sententia existentes, à morte illa, seruato rigore iustitiæ, reuocari; heu quam ardua sunt hæc? Magna sententia atque seueræ, quod omnes numerati de populo, videlicet sexcenta millia, morerentur in deserto; quæ reuocata non fuit. Sic Moyses ex Dei decreto prohibitus, ne in terram ingrederetur, non potuit precibus irritum illud facere. Sic Dauid filium ex adulterio, lacrymis in vita retinere non valuit. At sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur. At homines imperiti hanc tantam non pendunt difficultatem, nescientes quam graue malum sit peccatum, molesta & perniciofa mors. Sed stulti, ac imprudentes habent pro nihilo: *quasi per risum stultus operatur scelus.* Tot circumstantias Christus in Lazaro resuscitando adhibuit, vt intelligeremus rei arduitate. Si sciuisent ciues Sodomorum, quam magnum illis immineret malum, non irrisissent Loth. Horrendum nonne visum est diluuium? & ridebant tamen tunc homines. O si viderent, quod nihil fuit diluuii ad tantam mortalium stragem, ad tanta mala huius vitæ, & ad vltimum sempiterna damnatorum, o quam expauescerent! Martha de Lazaro dicebat: *Iam factus est.* O factorem nimium ex carne corrupta, imò ex cadaueribus infinitis. Et quis de tantis malis eripiet? De homicida dicit Salomon, quod si voluerit vindictam effugere, nemo adiuuabit. Hominem, qui calumniatur animæ sanguinem, si vsque ad lacum fugerit, nemo sustinet. Calumniam facit sanguini, in quo est anima, qui iniuste illum effundit. Hic si etiam vsque ad foueam fugerit, in qua lateat & protegatur, nemo tuebitur illum. *Omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt;* dicit Dominus.

Nu. 14. 23.
 & 26. 65.
 Nu. 20. 12.
 2. Re. 12. 16
 1. Cor. 15.

Pro. 10. 27.

Gen. 19. 9.

Gen. 7. 5.

Pro. 28. 17.

Mat. 26. 52.

Ostenditur, illum ita mereri; & quod sapè contingit. Heu quis tot homicidas saluabit, qui sibi ipsis necem intulerunt? Si omnes mortui sunt, si omnes se interemerunt, quis illos viuificabit? Nunquid, qui viuentes se morti tradiderunt, mortui se ipsos ad vitam reuocabunt? Nunquid erat assumpta ex mortuis vita?

4 Solus, qui dat omnibus vitam & inspirationem, ipse perditam potest restaurare? ita quod sicut est vita, sit & resurrectio: *Ego sum* (inquit) *resurrectio & vita*. Qui mortis tulit sententiam, idem ipse potest eandem reuocare. *Deus, qui iustificat, quis est qui condemnet?* Sed quòd gratiam impertiret, magnum non videbatur antè Omnipotentem, cuius est facies plena gratiarum. Quod id fiat per iustitiam, hoc opus, hic labor est.

Rom. 8. 33.

5 Ista iustitia in tribus apparet. Primò, quia vnus, cuius vita & misericordia melior est super vitas omnium, pro omnibus mortu⁹ est. Huius vita primū inuocens est, vt morti ipsa per se obnoxia non sit. Secūdo sancta est, vt Deo sit accepta, & pretiosa in conspectu eius plusquam vniuersorum vitæ; imò illas indignatus sumit ab eis inuitis; istam sibi ex charitate oblatam miseratus acceptat. Tertiò: Diuina est, quoniã qui moritur, verè est Deus: qui vt mori posset, factus est homo: ac propterea ista plus valet, quam hominum omnium, etiam si essent infiniti; quoniã infiniti valoris est. Quartò: Apposita est, quæ pro aliis offeratur; & hoc quia propter hoc maxime assumpta est, vt redimeret Israël ex omnibus iniquitatibus eius, totumq; mūdum viuificaret, eiusmodi illi collatæ sunt conditiones atq; dispositiones, quibus nil aptius inueniretur ad saluandos homines, eòsque de morte redimendos. Quarum præter ea, quæ dicta sunt; hæc duæ sunt specialissimæ, charitas & obedientia: in homines charitas, in Deum obedientia. Cur non acceptaret Deus cōpensationem, ne dum plenam, verum & super effluentē pro his, qui mortui sunt in peccato suo? Quid postulas Domine Deus?

Pœnam sumere de tuis inimicis, qui te offenderunt? Dignum & iustum est: Pœ-

na ista mors est omnium: mortem sume, quæ omnibus illis pretiosior est: quam qui illa fruatur, voluntarè sacrificat tibi. Num huius charitatem fraudabis à desiderio suo, vt nō impleat, quod exoptat: vt non quod valet, efficiat? An non erit gratū tibi, & valde gratum, vt inter opera tua hoc eximium reperiat, quòd quis pro inimicis mortuus sit? quòd pro impiis exhibuerit Sanctus vitam suam in sanctitate & iustitia? Mitto hominū salutem, ipsum in te opus charitatis considero; quòd veluti vinculum perfectionis, tibi totam compaginat molem vniuersæ creaturæ; cuius summus apex est amoris actus iste, sublimissimum quid inter & super omnia opera manū tuarum. An fortè obstat huic acceptioni; quòd obedientia, quam fregit homo, restaurata non sit? Opus istud charitatis proculdubid nō æquiuenter modo, sed eminenter defectum in obedientiæ supplet, implet, superimplet. Verum si obedientiam quoque propriè exigit, & expresse exigitur, vt pro inobediētia illa impendatur obedientia, quæ illam compenset inobediētiā; hoc quoque in manu tua Domine firmum est, & congruentissimū est, quòd fiat, vt vndequaque perfectæ sint opera tua. Si legislator es, num legem condēs, in qua sumorum omnium præceptorum, non sit absoluta consummataque eminentia? Præcipe ergo, vt vnus moriatur homo pro populo: & ecce vir obediens, vt que ad mortem etiam Crucis; cuius tu aures aperuisti, vt diceret: *Retrorsum nō abis, non contradico: Illamque aurem perfecisti, Iamque quam plasmaui dextera tua*. Itaque quòd facere disposuit ex charitate nostra, id quoque ex obedientia tua compleuit. Ita ergo ratione iustitiæ de morte salui facti sumus omnes per mortem æquiualem, quæ præponderantem omnium mortibus, quæ potuit pro aliis offerri; cum ex innocentia esset in debita: digna fuit acceptione, cum esset sancta: infiniti valoris fuit, eò quòd Diuina esset. Eriure meritò pro illa fieri debuit compensatio, quandoquidem in illius oblatione, summa fulgeret charitas, summa vigeret obedientia. Heu quid te perdis homo, tanto redemptus pretio?

7. Secundò patet iusticia in hoc opere, quoniam quod Deo subtractum fuerat, id totum illi plenè restituitur. Duo vero maxime illi fuerat subtracta. Primum est gloria sua: Secundum electorum suorum determinata multitudo: in quibus ipsa Dei splenderet gloria. Ipsi Divina gloria in eo detracta est, quòd debita non est suæ Maieftati exhibita veritas, humilitas, charitas. Incredula fuit mulier Dei verbo, qui dixerat: *Morte moriemini*: Ex qua incredulitate cetera processerunt peccata etiam viri; qui tamen non fuit seductus, ut dicenti: *nequaquam moriemini*: ipse non crederet, incredulè tamè obsequens vxori, quodammodò induit & ipse incredulitatem, quam propterea sapiunt vniuersa peccata, quorù illa fuit princeps scaturigo. Porro fides in Adam a mentis se consideratione retraxit, ut dum aurè vxoris præbet verbis, non eam intentam Diuino teneat eloquio. Quo factum est, ut tactus fidei tunc non interesset; propter quam absentiam, contrarium fidei, perpetratum est peccatù. Ergò veritas de terra eiecta est. Proprium ipsius Adam peccatum, fuit irreuerentia, qui cum cognouisset Deum, non sicut Deum glorificauit; præceptum noscens, illud vilificauit; & mulier, quam deceptam cognouit, magis obsecutus est, quam Deo, qui decipi nequaquam poterat. Vterq; autem Bonitati fuit ingratus, illiusq; eiusdè factus est indignus, bonum neq; iam acceptum attendeas, neq; expectatum.

8. Ecce quomodò totus Orbis terrarum, in patre suo atq; principio Adamo, Deum inhonorauit. Vnde factum est, quòd vbi ex Dei consilio, gloria Domini repleta est terra, Deo improperantium infinita multitudo dispersa est super omnè terram, & peruenit vsq; in fines Orbis vniuersi. Sed Ita as de Christo, ut restatur Ioannes, prædicens, dicit: *Vidi Dominum, sedentè super solium excelsum, & eleuatum: Et Seraphim clamabant alter ad alterum: SANCTVS, SANCTVS, SANCTVS DOMINVS DEVS SABBATH; plena est omnis terra gloria eius.* Dominus sedens super solium, Christus est sedens ad dexterà Dei Patris in gloria eius, cuius obsequio, & ex-

ercitus angelorum laudant in cœlis, & animalia, id est Principes terræ dant gloriam ipsi Deo, dicentes & ipsi: *SANCTVS, SANCTVS, SANCTVS DOMINVS, DEVS OMNIPOTENS, qui est, & qui erat, & qui venturus est.* Vbi certus ex Ioanne, quòd de Christo loquitur Propheta, vides Seraphim trifagio laudantes; vides nihilominus in Ioanne animalia dicentia: *SANCTVS, SANCTVS, SANCTVS DOMINVS DEVS OMNIPOTENS.* Cum autem per animalia intelligantur omnia Regna mundi, quid, illa semper Deum laudare & què atq; Seraphim, aliud est, quam id impleri, qd post trifagium dicitur Angelorum: *Plena est omnis terra gloria eius?* Ergò per Christum, cœli & terra laudabant Deum. Et si per ipsum omnis terra repleta est gloria Domini, totum quod erat gloria Omnipotentis ablatum, plenè est restitutum, quin & abundanter.

An non plus Filius Dei honorauit solus ipse Patrè suum, quam inhonorauerit, omnis homo? Si magna potentia Dei solius, (ut ait Sapiens) ab humilibus honoratur, (ut ait Sapiens) ab humilibus honoratur, quantus honor illi exhibitus est ab eo, qui cum in forma Dei esset, formã serui accipiens, humiliavit semetipsum vsq; ad inferiores partes terræ, factus nouissimus virorum, & minor in Regno cœlorù: Si incredulitate, irreuerentia, ingratitude hominù obscurata est gloria Dei, cõsequens est, ut Filius Dei notitia, humilitate, charitate restaret domum Dei, quæ est locus gloria eius. *Sicut nouit me Pater, & ego agnosco Patrè, & animã meam pono pro ouibus meis.* Hoc addidit ad notitiã, ut intelligeres de notitia illum loqui, quæ est efficax, & operas opus æquale cognitioni, de qua loquitur, ut oppositum compleat infidelitatis Eux & inobedienciæ Adami. Alioqui cur Deus Pater Filium exaltauit, & dedit illi nomen, qd est super omne nomẽ, nisi quia Filius Patrem honorificauit. Stat. n. Dei aperta sententia: *Quicumq; glorificauerit me, glorificabo eum.* Igitur huic damno plenè satisfactù est. Rectè itaq; infirmitas illa, fuit pro gloria Dei: rectè, qui vidit mortis occasum, vidit gloriam Dei.

Cor. 1. 17.
1. Tim. 2.
14.
1. Cor. 3. 4

Apoc. 4. 2.

Eccl. 3. 21.

Philip. 2. 6.

Iob. 10. 15.

Philid. 2. 9.

1. Reg. 2. 30.

10. Perdiderat Deus homines, quos sibi creauerat, qui peccantes, facti fuerant filij perditionis, & serui principis huius mundi, positi sub potestate tenebrarum. Num

Mat. 17. 11.

Heb. 2. 10.

Elias restitueret omnia, non autem Christus, qui portat omnia verbo virtutis suae? Audiscribentem Apostolum: *Decebat enim eum, propter quem omnia & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummare.* Quid istum decebat per passionem consummare? filios nimirum, quos decreto iam suo atque praeordinatione, in gloriam adduxerat, nempe electos: cum enim eorum saluator esset institutus, vt verè esset auctor salutis eorum, decuit illum, hanc eorum salutem perficere & consummare; quae, facti perfecti, iam re ipsa in gloriam adducerentur, quae plena est consummatio. Et hoc decuit ipsum perficere per passionem. Vt enim ipsi salui essent, & in gloriam adducerentur, concidere saccum oportuit, expoliantes veterem hominem, & circum dari letitia, nouum hominem induentes, vt ita fierent noua creatura.

11.

At quommodò indumentum istud gloriae induentur, nisi qui alio induti sunt, expolient se? Ecce iste, qui decorem indutus est & fortitudinem, propter quam omnia ob decorem gloriae, & per quem omnia ob virtutis fortitudinem, exinanuit semetipsum, deponens vestimenta gloriae suae; adeo vt nudus in cruce, omnibus ostenderet confusionem nuditatis suae. Neque solum vestimenta depoluit, sed semetipsum exinanuit, formam aliam accipiens; vt non solum induamini arma lucis, & stolam candidam, sed induamini ipsum Dominum nostrum Iesum Christum. Hoc igitur Dominus Iesus excellentissime vt praestaret, id voluit passione, in qua diuiserunt sibi vestimenta sua, & illum deuoraturi circumdederunt eum, vt canes multi. Consummatus ergo per passionem, vt vnusquisque perfectus sit homo Dei, non vltra diaboli; filius Dei, qui erant dispersi, adduxit in gloriam, ascendens in altum, & captiuiam ducens captiuitatem, vbi praecur-

Matth. 27. 35 & Psal. 21. 19.

Ex. 4. 8. & Psal. 87. 19

for pro nobis introiuit Iesus, vt praepararet nobis locum, quo parato iterum veniret, & acciperet nos ad seipsum, vt vbi est ipse, & nos simus, gloriam Dei specularantes. Restituit ergo Filius Patris omnes electos suos, & nemo ex eis perierit: Nam filius perditionis, qui exiit a nobis, non erat ex nobis. Sic & ceteri omnes, qui ambulant per latam portam & spatiosam viam, quae ducit ad perditionem. Viget ergo iustitia.

Tertiò tandem apparet iustitiam postulatione, de qua Ioannes: *Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me.* Ego autem sciebam, quoniam semper me audis. Petitio quidem innititur misericordiae, sed illi, quae ab hominibus funditur: At ille, cuius, quae Patris sunt, omnia sunt, cum nihil, nisi quod suum est petat, per iustitiam debet exaudiri. *Quoniam sicut Pater quos vult, viuificat; ita & Filius, quos vult, viuificat.* Quod si petit & dicit: *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo;* hoc humilitatis est, in quo etiam satis iustitiae fit superabundanter. Vt quid enim petere quod suum est; quod est in potestate & in voluntate eius? quos enim vult, viuificat. Esto, quòd Pater id dedit, ait enim: *Sicut Pater habet vitam in se, sic dedit & Filio, vitam habere in se.* Sicut tamen dedit, vt non minus Filij illa sint, quam sunt Patris, & hoc ex natura ipsa diuinitatis. Sed adde, quod dictum est, verum est de Christo, quae Deus est; sed ipse etiam, quae homo est, omnia illa sunt. Nam etsi gratia sit, quòd Deus factus est homo: ex quo tamen homo iste Deus est, diuina omnia sua sunt, non per gratiam, sed per naturam. Verum vnde unquam id sit, sic sua sunt, & in eo sunt, vt postulare opus sit, vt habeantur ab ipso, & possint cuiuslibet condonari. Adde praeterea: Bona ista omnia, non corruptibilibus auro & argento emit, sed pretio magno, nempe pretiosa morte & sanguine suo. Nam etiam filij hereditas, id est haeredes Domini merces fructus ventris sunt; merces (inquam) illius, qui non tantum ex utero patris ante luciferum genitus est, sed etiam fructus est ventris Virginis, & filius

& filius hominis. Passus enim ut homo, emit & redemit Orbem terrarum. Vide ergo quantum in sua hac peritione splendeat iustitia: quandoquidem quod suum est, non vna aut altera ratione, sed pluribus, humiliter tamen postulat.

Exhorta-
m.

13. O perfectam salutem! o plenam vitam, quæ nobis per Christum communicatur! Reus tantam voluit, tam magnis multisq; rationibus, nobis & obtinere & concedere & largiri; ut eam & avidius expeteremus, & instantius pereremus, & lætantius acciperemus, & diligentius custodiremus; Heu cur tantum bonum negligis homo? Cur tot Domini tui labores nihili pendis? Cur tanto exemplo non prouocaris? Cur non & tu de proximo tuo sollicitus es? Sorores vide quid faciant: annuntiant, occurrunt, plorant. Turbæ vide quid faciant? Multi ex Iudæis venerant ad Martham & Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. Tulerunt lapidem, soluerunt Lazarum. Discite ab his qui facere habeatis. Discite à Christo misericordiam facere, qui ut misericordiam condonaret, iustitiam custodiuit. Rex iustus eriget terram, vir auarus destruet eam. Vide Regem iustum Dominum Iesum, qui iustitia erexit terram, suscitans de terra mortuum, genus humanum omne: qui in pulvere iacentes erexit à terra, euexit ad cælos, adduxit in gloriam, conduxit ad Deum. Sed tu auarus illum destruis, malorum omnium author es, sicut radix omnium malorum est cupiditas.

Pro. 19 4.

1. Tim. 6.
10.

SECUNDA PARS.

14. Causam modò considerare mus, cur nobis cum Deo moriendum sit, nempè vitium imitantes, vitam consequamur. Neq; enim aliter vitam possumus inducere, nisi mortem exuamus: neque Christum, nisi nos primò moriamur cum illo, & mori cum eo, est eius morti associari. Quod duabus de causis nobis præstandum est, ex honestate videlicet, & utilitate: Illud, ut imitemur eum; hoc utilius salutem & vitam verè excipiamus. Thomas nè vnquam à Christo disungeretur, voluit cum moriente mori, magis quam

viuens à moriente separari. Sic iactat ar & Petrus: *Tecum paratus sum, & in Luc. 22. 33. carcerem, & in mortem ire: Quod verè tandem & excellenter, re ipsa præstiterunt.* Istud & nos facere admonemur, ut non verba illa sonent modò? *Eamus & nos, & moriamur cum illo.* Sed opera ipsa clament, nos veros Christi, ipsiusq; Crucifixi, sectatores esse. Ad quod inuitat nos, cælum & terra, quin creatura magis vniuersa, simulque Creator. Sed nunc fati: Sint tres Rationes.

Prima est, quòd Christus mortis periculum in primis, postmodum verò & supplicium non pro se, sed pro nobis subiit. Dixit prius: *Eamus in Iudæam iterum.* Poterat ab aliquo cogitari, quòd in Iudæam inueniret còmodum aliquod suum: Hoc ut excluderet subiecit: *Lazarus amicus noster dormit, sed vado ut à somno excitem eum.* Sic declarans, quòd propter alterius utilitatem, qui amicus esset, se dat in periculum. Quam utilitatem, quia non necessaria videbatur, explicat tertio dicens: *Lazarus mortuus est, sed eamus ad eum.* Tacet amicitiam, & resurrectionem: quia de his iam dixerat: *Amicus noster, ut à somno excitem eum: & nè suum opus iactare videretur, antequam faceret.* Ex quibus sit euidentissimum, & laborem itineris suscepisse, & periculum subisse, & mortem ipsam tandem obisse; Totum propter nos. Si ergò, propter nos & propter nostram salutem, pertulit ista omnia, quis nostrum hanc detrectabit imitationem? Quis Christum sequi repudiabit? Quis vel modicum abhorrebit ab hac sequela? Quando Abimelech militibus suis dicebat: *Quod me videris facere, citò facite:* non eorum gratia quidquam operabatur, sed suimet, & iidem ipsi illius, non suam intendebant utilitatem. At Christus quidquid fecit, pro nobis fecit; & quòd nos ad eius imitationem facere iubemur, id totum in nostrum cedit emolumentum nostramq; salutem. Hanc ob causam Salomon in gaudium patris, filii Sapienciam refert: Stultitiam verò ac vitium, in ipsius filij dispendium. *Vir, qui à Pro. 19. 7. mas Sapienciã, latificat patrem suum: Qui autem*

Iudis 9 48

Pro. 19. 7.

autem nutrit *scortu* pedes *substantiam* Pater enim bonum quaerit filij, ac propterea in eius emolumento iustificatur. Ita Christus, vt vetus Pater & amans, de nostra salute sollicitus est, ad eamque, & sua opera, & nostra omnia, dirigit. Quis ergo non sequetur illum? Quis portante onera nostra non sequetur? Magnum est, si digitum apponas tu pro te, vbi pro te, ipse humeros subiicit atque seipsum totum?

16. Secunda ratio Amor est: *Eccè què amas infirmatur. Lazarus amicus noster dormit, sed vado vt à somno excitem eum* Quod facit amanter facit, liberaliter facit, non ex debito aut ex necessitate; sed quia voluit; propterea quod amabat. En lacrymæ: *Et lacrymatus est Iesus*. Ex his conuice, quomodo amabat eum. Tu nunquam amorè istum suum compensabis ex æquo, ames quantum liber, debita semper, non liberalis est dilectio tua. Iam præuentus es, & affectu & effectu: testis est imitatio, quæ à te exigitur. Quid est imitari, nisi sequi? Quem sequeris, nisi præcedentem? Amauit ipse prior, saluauit ipse te, neque de tua salute cogitantem. Et hæc causa non est maxima, quam obire illum imitari debeamus? Puella

Nũ. 30.4.

lorum, in puellari ætate existentis, sequens patris consensus ratificabat. At hic Christi præcedens autor, nos ad amandum trahit, nostrum regulat, nostrum sanctificat, & confirmat amorem, amorè creat, amorem ratificat, amorem nostrum erigit ad Deum. Sacer ignis, qui de cælo descendit, viuus per se conseruabatur: iubebat tamen Dominus, vt iugiter nutretur. Et hæc erat vna causa, quare continuanda essent sacrificia. Vnde scriptum & iussum est: post distinctam enim holocaustorum, & sacrificiorum iussione, subditur: *Ita facietis per singulos dies septem dierum in sommitate ignis, & in odorem suauissimum Domino*: Ignem sui amoris Christus de cælo venit mittere in terram; nunquid vt extinguatur consentiet? quin magis, quid vult nisi vt ardeat? excreseat? dilatetur, ascendant? Fiant, fiant ergo sacrificia nostra in illo, nostra opera bona sint cibus ignis, sint esca flammæ, sint huius incendij feruens excitatio atque perpetua. Ignis ante

Num. 28.

24.

Luc. 12. 49.

præcedit, dum ipse prior dilexit, vt nos diligat in charitate perpetua, cum nos pariter diligamus, & consequenter. Iugis sacrificio suo, & nostra adiciatur. Ipse semper, vesperè & mane: nos in sabbatis, in caelendis, in festis, in hostiis voluntatis igne istum cælestem nutriamus, illi fomitibus subiiciamus. Nulli dubium quòd agni illi, qui quotidie immolabantur bis, vnus videlicet mane, alter vesperè, non essent memoriale passionis Christi, cuius memoria mane, prima videlicet parte populi Dei fiebat in sacrificiis, & cuius commemoratio postea facta est, fit, & fiet, dum durat sæculum, videlicet ad vesperam in Eucharistia sanctissimo Sacramento. Ad ergo illius imitationem, & nos offeramus & sacrificemus sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta, & vitulos laborum confitentium Domino, & eleuatio manuum nostrarum sit veluti sacrificium vesperitiu, nempe ad imitationem crucifixi Iesu Christi Domini nostri.

Tertia demum ratio sit, quòd ipse portauit pondus diei & æstus; nos vix vnà horam facimus. *Posuit enim Deus in eo iniquitates omnium nostrum*: & ita peccata multorum tulit: *Nos verò vnusquisque onus suum portabit*; ego meum, tu tuum; quod tamen neque portare possemus, nisi ipse prius portasset, totumque pondus sibi antea imposuisset, nisi præcedens ipse pro omnibus mortuus esset. Conquereretur Moyses, quòd sol totius populi pondus portare non posset. Tulit Deus de spiritu suo, & distribuit septuaginta viris, qui illum adiuuarent: *Auferam* (inquit) *de spiritu tuo, & tradam tibi, vt susceperis tecum onus populi, & non tu solus graueris*. At verò solus Agnus Dei est, qui tollit peccata mundi, qui solus grauat. Torecular calcet solus, & de gentibus vir non est cum eo. Quin & discipuli eius relicto eo omnes fugerunt. *Vnus est mediator, Dei & hominū, homo Christus Iesus*: qui solus potuit aperire librum, & videre illum, ponens legem Dei Patris in medio cordis sui, vt consummaret opus, quod dedit ei, vt faceret. Si de plenitudine spiritus eius accepimus omnes nos, hoc non est, vt cum illo onus sustineamus.

remus, vel ne solus grauetur; sed fructum nobis imperit laborum suorum, atq; passionum, solus ipse laborans, solus patiens, solus Patris furorem placans, solus ipse propitiatio pro peccatis nostris: *non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.* Sed nobis propterea laborandum est, vt digni efficiamur passionibus Christi, eiusque promissionibus. Obluit ipse pretium pro nobis, reconciliationem fecit. Hanc tui vis, vade reconciliari Patri tuo, agens poenitentiam super peccato tuo, per quam tibi Christi satisfactio largiatur, ita communicans Christi passionibus. Non pigeat ergo esse nos modicum passos, vbi dolores nostros ipse portauit. Abimelech ille, qui dicebat: *quod me videtis facere, cirò facite*, non plus ceteris laborauit, & fortè nec tantum. Christus dicit: *Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, & vos faciatis.* Nò dixit: *Quod ego feci, aut, Quantum ego feci; sed Quemadmodum: similitudinè proposuit, non quantitatem, non substantiam.* Sit sua mors exemplum nostrum, quod imitemur, non quod impleamus. Et erit, qui modicum istud derectet renuat? Pro nobis ipse passus est, non pro se. Liberaliter, nò ex debito tulit scelera nostra, neq; à nobis expectans retributionè, vel à quoquam: abyssos omnium tribulationum penetravit vsq; ad extremum. Nos nobis laboramus; necessitate adducti; sed leue & momentaneum est pondus tribulationis nostrae: & adhuc tamen recedimus post tergum Domini? & non dicimus corde, & opere. *Eamus & nos, & moriamur cum eo?*

Sed iam & necessitatem videamus, & vtilitatè nostram. Tunc morimur cum eo, quando, quo modo, quãve ratione mortè obijt ipse, & nos obimus. Quo modò mortuus est ipse? Ipse seipsum expoliavit, vt nudum vestiret, & indueret stolam gloriæ. Moriens vitæ abrenuntiat, voluntati, animæ, corpori; totum se tradens in manus peccatorum, & voluntati eorum, tanquã agnus coram tondente se, nihil sui sibi referuans, quod non ponat & deponat pro ouibus suis: Hinc tot passiones, & Crucis mors turpissima. Hoc voluit in suis vestibus de-

signari, de quibus ideò & Propheta & Euangelista mentionem fecerunt, dicentes: *Diuiserunt sibi vestimenta mea, & super Psal. 21. 19. vestem meam miserunt sortem.* Quod verò & Ioan. humanitas quoddam velut indumentum 20. 24. fuerit Diuinitatis suæ, habet Paulus dicens: *Formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo.* Et ipsemet Isaias: *Omnia vestimenta mea inquinauit.* Hæc vestimenta deposuit, vt lauaret nos, & indueret. Deposuit autem in passione sua traditus principibus sacerdotum, totiq; Synagogæ ac deniq; gentibus, qui omnes ligauerunt & tenuerunt eum, & pro viribus omnia abstulerunt, vt etiam memoriam eius tollere conarentur: Ita mortuus est ipse. Ille est nouus homo, quem debemus induere. Tu autè nolles expoliari, sed superuestiri: hoc non datur. Si enim scissura noui non ponatur in veteri vestimento, quomodò totum nouum veteri superindues? Necessè est ergo, si volumus stolam puram, vt expoliamus nos veterè hominem. Quod quomodò perficiatur, docuit ipse expolians, & exinaniens se. Id ergo præstabitur, si moriamur cum illo; mortificantes membra nostra; carnem nostram crucifigentes cum vitiis & concupiscentiis; odio habentes patrem, & matrè, & reliqua omnia, adhuc autè & animas nostras, vt nihil remaneat in nobis quod sit nostrum, vt verè non simus nostri, sed alterius.

Sic, sic cum Christo moriendum est. 19. Hoc prærendit Paulus, dicès: *Mortui estis, Exhorta- & vita vestra abscondita est cum Christo in fide.* D. o. Sed heu viuimus, viuentes, viuues. Si enim resistis malo, nonne viuus es? si quæ tibi auferuntur, repetis; nonne viuus es? si iniuriam facis ac fraudem, nonne viuus es? Vis noscere hosce viuos? *Mortificate membra vestra, quæ sunt super terrã, Col. 3. 5. fornicationem, impudicitiam, libidinem, concupiscentiam malam, & auaritiam, quæ est simul, chororum seruitus; propter quæ venit ira Dei in filios incredulitatis, in quibus vos ambulastis aliquando, cum viueretis in illis.* Vitia viuum faciunt hominè super terrã, cum viueretis in illis, dicit Paulus, recensitis peccatis. Peccata dum viuunt,

viunt, dum vigent, dum operantur, viuit homo peccati, filius perditionis. O quot viuentes sunt huiusmodi: Moriamur, moriamur morte iustorum, morte Christi, *Eamus & nos, & moriamur cum eo.* Tenet illum & comprehendunt, & ipse dimittit se teneri: ligant, & funes non rumpit: angariatur, & vadit: blasphematur, & tacet: percutitur, & sustinet: condemnatur vt reus mortis, & non contradicit: repudiatur, & non conqueritur: tolerat fortiter flagella, & quamimmo opprobria, immobiliter irisiones, crucem portat, contemnit confusionem, ad omnia paratus. Tandem,

1. Pet. 2. 23. *cum malediceretur, non maledicebat, cum perteretur non comminabatur: Tradebat autem iudicanti se iniuste. Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum, vt peccati mortui, iniustia viuamus.* Audis peccatis mortui? Mortuus est Christus, & nos moriamur. Mortuus est in similitudine carnis peccati, vt peccator reus mortis, vt seductor, vt blasphemus, vt nos veteri peccatis moriamur, in quibus viximus aliquando, & vtinam haecenus non viuamus. *Eamus, eamus & nos, & moriamur cum eo.* Si sic morimur, interim vita nostra abscondita est cum Christo in Deo. Christus Patri commendauit spiritum suum. *Spiritus est qui viuificat.* Patri ergo commendauit vitam suam, interim moriens inter homines, inter latrones. Vitam postmodum petijt, & tribuit ei longitudinem dierum in saeculum & in saeculum saeculi. Ita & vita nostra, dum moritur, cum Christo, abscondita est cum Christo in Deo: sed completa morte & mortificatione, accedamus ad Thronum gratiae eius, petentes vitam nostram, & ipse vitam & misericordiam tribuet nobis. Ergo *eamus, & moriamur cum eo*, quoniam si mortui fuerimus cum illo, simul & cum illo viuemus, quod nobis concedat, qui viuit & regnat, &c. Amen.

MORALE.

20. **V**T quid ergo nos cum Christo non morimur, sed moramur in delictis nostris? times turpitudinem Crucis? times acerbitatem mortis? gloriam non assequeris

ris neque vitam. Si non vis expoliari, non restieris. *Qua enim conuentio iustitia ad iniquitatem?* Non contumetur vitis sanctae virtutes. Non licet secundum legem vana operiri veste, quae ex lino fit & lana; vt intelligas multo magis reici diuersa vestimenta, quae sibi murus non conueniunt. Paulus exhortans, vt induamur arma lucis, praemisit: *Abiciamus ergo opera tenebrarum.* Recede de Aegypto, si terra expetis permissionis. Solue vincula collum, si cupidus es libertatis. Exi de domo tua, vt ad domum Domini possis ascendere. Relinque quae possides vniuersa, quae nihil sunt propè, vt constituaris super omnia bona, quae non possides, quae numerari non possunt neque aestimari. Exite mundum, vt Christum induas. Sic decretum est. Totus labor est in expoliatione: In hac relinquitur omnia, odimus animam, carnem crucifigimus, nobis ipsis abrenunciamus. Sed qui seminat, granum bonum proficit, dispergit, abicit, id tamen facit in spe fructus percipiendi. Non sumus immensi, dum huc tendimus, inde recedimus. Dum superiorem ascendis gradum, defens inferiorum; aperis tuam manum tuam, vt quod non habes, apprehendas; id dum agis, linquis quod tenebas. Vide vtum melius sit, num quod tenes, an quod speras. Vide si melius consequeris, minus bono dimisso. Si hoc certo fueris arbitratus: adigat te certa spes, trahat, impellat, cogat, vt libentissimè, quae retrò sunt, obliuiscaris, vt ad ea, quae sunt anteriora, peruenias. O commutatio! O locupletissima desertio! O altissima paupertas quae de stercore erigit pauperem, vt collocet eum cum principibus. Quis non libenter ac promptè de stercore egrediatur? & eò magis, si exitus ille te eleuat ad sedem Regni? Num bene sibi esse putauerunt, qui amplexati sunt stercorea? Profectò. Nam Psalmus canens in laudes Dei: *Suscitans de terra inopem, & de stercore erigens pauperem:* eandem rem nominibus terrae & stercoreis, significauit. Ergo qui terrena sapiunt, & quibus terrena sapiunt, hi sapiunt quae sunt super terram. hi cœco delectantur, gustant fructus terrae, paradus est illis terrena inhabitatio. Heu ergo quot

quot sunt, qui sic amplexati sunt stercorea?

Ergo te erigi de stercore pigebit? de lacu irrationis erigi? eripi de luto facies? Cur *Gen. 3. 28* crabrones misit Deus ante populum suum, ad fugandos Chananæos, eiiciendosq; de terra? Per quæ quis peccat, per hæc & punietur. In abominationibus volutabuntur, tamquam in stercore, facti ipsi crabrones spontanei ac scelestissimi. Ergo crabrones vilissimi sunt, atq; indignissimi, qui terram diligunt, qui terram appetunt, qui terram toto incolunt cordis affectu. *O quam vilis facta es, nimis iterans vias tuas has, circumiens terram, eamque perambulans, ut totus de terra existas.* Si in his delectaris, qui sis, tu ipse te demonstras, nempè vermis & nõ homo; crabro & non vir; Serpens, qui terram comedit, serpit laumi, maledictus inter omnia animantia, & bestias terræ. O si veritatem videremus, quantam hominis huiusmodi vilitatem, abiectiõnem, turpitudinem perspiceremus!

22 Sed verbum illud Propheta: *amplexati sunt stercorea*: quandam insinuat delectationem, quam in his vilibus homines experiuntur. Ergo tam viles, tam spurcas, tam canosas, atque stercoreas delectationes corda vestra possident, ò mortales? Sed quid? non plus est in his molestia, quam lætitia? non plus fastidii, quam gaudii? nõ plus grauitatis, quam suauitatis? O filii Israël, non sedebatis super ollas carniũ in Ægypto? Non erant vobis cucumeres, & cepæ, & allia, & pisces? Quid ergo clamastis ad Dominum? Quæ gratia fuit, quod in virtute ascendistis ex Ægypto? Audio dicentem Deum ad Moysen: *Vidi afflictionem populi mei in Ægypto, & clamorem eius audiui, propter duritiam eorum, qui presunt operibus; & sciens dolorem eius descendisti, ut liberem eum de manibus Ægyptiorum.* Vbi pisces? vbi carnes? vbi olera placentia, delectantia, reficientia? nulla horum sit mentio, sed afflictionis modò, clamoris, laboris, doloris. Nihil, nihil est proflus, quod in mundo delectat, si spectes mala, quæ inuchit, obruens, opprimens, vsque ad interuiccionem affligens. Ergo etiam dum stercorea amplexaris, spinis inhæres cornibus, coronâ capitis tui.

Amplexus iste à Propheta, vt quid miserum, commemoratus est? *Thren. 4. 5* *Qui vescebantur* (inquit) *voluptuosè, interierunt in viis. Qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercorea.* Longè, longè sunt hi à voluptuosis, à gratis, à delectabilibus. Non est qui consoletur eos; nihil est, in quo possit verè delectari. Fœtida omnia, turpia, lædentia, displicentia.

Et hæc ergo tædebit à nobis abscondere, vt bonis repleamur? Potiora quidem ac digniora Apostolus proposuit: nam de his nec dignatus est recordari. *Quædã meminit, quæ apud sapientes potuerant estimari, & de his tamen dixit: Omnia arbitror, vt stercorea, vt Christum lucrifaciam.* Totum, q; Christum non est, neq; Christi est, vt stercorea abiicit, qui sapiens est. Vides cur exhortamur atque iubemur indumentum istud vile nos expoliari? vt Christum induamur. Illa (inquit) arbitror quasi stercorea, vt Christum lucrifaciam. Ipsa per se Ægyptus, durante duritia opprimentium, erat derelinquenda. Nos hæc contemnimus, vt Christum possideamus. Nam *qui Luc. 15. 12. iis delectatur, exors est Christi.* Adolefcentior filius simul & patrem relinquit, & substantiam dissipat, & seruitutem patitur & famem. Rectè ergo Salomõ: *Vir, qui amat sapientiam, latificat patrem suum: qui autem nutrit scorta, perdet substantiam.* Dùm amorem sapientiæ, scortorum opponit nutritioni, nonnè ostendit longè nimis illum à sapientia abesse, qui vadit post concupiscentias suas? *latificat ille patrem; perdit iste substantiam,* quia illi deberur Patris hæreditas, iste & Patrem perdit & substantiam. Qui adhæret meretrici, derelinquit patrem & matrè, fit cum scorto earo vna; ab his separatur, cum quibus quid vnum erat naturaliter. Quid perdis miser dũ corruptioni inhæres? substantiam, patrem, panem, Christum. *Qui nutrit scorta, perdit substantiam.* Non ergo tibi, dum expoliationem suademus, boni alicuius suademus destitutionem, sed ad bona ducimus, ad vitam, ad gloriam, ad verã substantiam. Loth *Gen. 19. 15.* si mansisset in Sodomis, non propterea seruasset domum suam, & omnia, quæ habebat, sed ipse quoque cum illis periisset.

ab Angelo eductus, factus est Princeps duorum populorum, quibus Terram dedit Dominus ad habitandum, & populum ab eius inuasionem prohibuit dicens: *Non*

D:ut. 2.9. dabo quidquam de terra eorum: quia filii Loth tradidi Ar in possessionem. Qui remanserunt, omnes perierunt. Exite, exite. E-

Eph. 4.22. xuite, exuite veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris. Exuite laccerum vestimentum, vt nouum induatis, integrum, pretiosum, & pretiosum: alioquin & vestitus peribit, & qui vestitus est. Quoniam qui nutrit scorta, perdet substantiam.

Prov. 29.3. At si, qua corrumpuntur secundum desideria erroris, dereliquerimus, omnem pretiosam substantiam reperiemus, rapiemus, recipiemus. Qui sic facit, amat sapientiam, & suum lætificat Patrem. Qui nutrit scorta, corruptionem amat, qua sua omnia bona corrumpit, & hoc secundum desideria erroris, desideria (inquam) errantia, extra rectam viam deambulantia. O desiderii errorem, quo que sibi noxia sunt, cupiunt homines insipientes. Nimirum quia qui nutrit scorta, perdet substantiam. Hominem itaque hunc veterem, amabo vos, deponamus, perdamus substantiam potius, perdamus & animam propter Christum, & illam inueniemus, & illum omnemque substantiam pretiosam, quam nobis acquisiuit ipse sanguine suo.

O Deus, quomodo laborauit sustinens? quomodo flagellis cæditur, quasi male operans? Quomodo reus mortis iudicatus est à clamantibus. *Blasphemauit? Quomodo cruci adductus, & adductus ab eo,*

Matth 26. 85. qui dixit: Innocens ego sum à sanguine iusti huius? Quid fuit in causa? Pallium dimisit in manu adulteræ, nudus profugit ab

Gen. 39. 12. ea, demisit vestimenta sua, vt his indueret reuertentem de Villa, vbi porcos pauerat infelix gentilitas, exiit se tunica sua, vt nudum operiret. Eia ergo serui Dei, seruitutem abicite ciuis illius, qui mittit in villam: ad Patrem reuertimini. Induimini

Rom 13. 14. Dominum Iesum Christum, improprium eius portantes in mente, stigmataque eius in corpore vestro. Crucem adcamus deprecantes, vt nos nobis exuar, vt digni habeamur vestimento eius, formam il-

lius portantes, ignominiam & gloriam. Amen.

FERIA II. DOMINICÆ DE LAZARO.

CONCIO PRIMA.

Egressus est Iesus, & Discipuli eius in castella Cæsarea.

Marc. 8. 27.

ARGUMENTVM.

De Passione Christi. Ostenditur opus esse Diuinum. De infinitate valoris operum Christi. Quomodo sint talia. De excellentia status hominis Christiani.

DATA lege veteri populo per Moysen, quamuis illam a se exiit latam esse Deus ostenderit per voces, & ignem, & terribilia signa, quæ in monte Sinai apparuerunt, ad eum vt vocem Dei audierit vniuersus populus. Vnde certi iam, quod Dominus locutus esset, trementes dixerunt: *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. Quamuis pactum quoque fuerit inter Deum & populum, in quo pollicitus est populus se legem seruaturum, voluit tamen adhuc excellentius illud stabilire per sanguinis effusionem, quo & liber aspersus est, vbi Lex ipsa erat scripta, & populus pariter sanguine eodem unctus est, qui illam fuerat obseruaturus. Sic enim scriptum est: Scripsit Moyses vniuersos sermones Domini, & mane conuersus, adificauit altare ad radicem monti, & misitque iuuenes de filijs Israel, & obtulerunt holocausta, immolaueruntque victimas pacificas Domino vitulos duodecim. Tulit itaque Moyses dimidiam partem sanguinis, & misit in crateras, partem autem residuam fudit super altare. Assumenque volumen sacerdos, legit audiente populo, qui dixerunt: Omnia,*